

Magnum State Archives

Accession No. 794

Date of Receipt 3/4/96

Supp. 1

Price _____

PU TAWMA IN

Mizoram State Archives

Accession No. 724

Date of Receipt 3/4/96

Supplier

Price

PU TAWMA IN

Harriet Beecher Stowe Ziak

**by
Kailua Sailo, B.A.**

1974

PUBLISHED BY LALRINLIANA, BARA BAZAR, AIZAWL, MIZOBAM.

THUHMAHRUI

He thawnthu hi Mizo tawngin Y L A supplement ah bung khat zêlin thia tin chhuah hmasak a ni a Mi thenkhatin ngaihnaawm an ti hle a, Y L A supplement chhuah hlân an nghahhlelh phah a Ka thian Sainghinga nupui Laltinchhingi khan ngaihnaawm a ti a, chhiar hlân a nghâkhlêl hle thin a Chutianga ngaihnaawm a tih avâng chuan lehlin leh ziaak zawm zêl ka chak phah a Sâp tawng bu chu hian tak a ni a, naupangte ngaihnaawm tihzawng tûr leh hriat thiam tâwk tûra ziaak chhuahnaa mi enin ka ziaak a ni nghê nghê a Sâp tawng thiamte chuan a bu taktak chhiar sela, (an la chhiar ngai lo a nih chuan) ngaihnaawm an ti ve h'e ang

Y L A supplement a a chhuah kim hnuah a bua siam atân kan buatsaih leh ta a Welsh Mission Book room in an chhuah a. Sikul naupangte tan Miza tawng lehkhabu chhiar tûr a tam tâwk loh avangin ziriai bu ah an hmang a, tun thlengin an hmang zui ta zêl a

Tun tumah hian Welsh Mission Bookroom chuan keima puala ka chhuah an remtih avângin ka lâwm hle mai

Republic Avenue, Aijal,
the 28th May, 1952

L Kailuia, Sailo

A CHHÛNGA THU AWMTE

MUSG	A THU	PHEK
1	Pu Tawma leh Haria an'hralh ..	1
2	Elizi a fapa Haria a tlân bopui —	3
3	Elizi an ôm	7
4	In vârah Elizi a kal —	12
5	Pu Tawman a chhûngte a then	15
6	Pu Tawma leh Ivi —	20
7	Thian Pâwl zingah Elizi a awm ..	22
8	Pu Tawma chhûngte thar	24
9	Pu Tawma lehkha thawn	26
10	Pi Khlawil Louisvil khuash a kal .	29
11	Zâwran zalênna a zâwng	31
12	Ni Dini . —	34
13	Tawpsi	36
14	Ivi leh Tawpsi ..	42
15	Ivin a chhûngte a th'ah . ..	46
16	Pu Tawma pu thar . ..	49
17	Zâwra leh Elizi —	57
18	Pu Tawman zalênna a hmu —	60
19	Zâwran a bâwhte a chhuah ..	62

PU TAWMA LEH HARIA AN HRAH

Hmân lai chuan America rama mingote'n blawh
nein rawngbâwltu an ruai ngai lo An zinga mihâng
awm vete chu bawî atân an lei a, rawngbâwltuah an
hmag zâwk thîn a ni Hlawh an pe lo va, ei tur
leh silhên chauh an pe a

Mi thenkhat chuan sumdâwn nân hmun hrang
hranga mi bawî an lei khâwm a dâwrpuah an zuar
thîn Bawîho chuan hlim ni hmél an hmu ngai lo
Bawî neitute chu mi nunrâwng, mite khawngaihne nei
lo an ni deuh ziah a An bawite chu hna tinrêng an
thawhtir a Bawîho chuan an theih tâwkin thawk mah
sela, hauh an tuar lo chuang lo Mi thenkhat chuan
an bawite an vél an vél thîn Hotu ngilnei hnêna
awmte erawh chuan hlim ni hmél an hmu deuh Hotu
thate tân chuan tha takin hna an thawk a, ricawm
takin an awm thîn

Bawîho chuan chhûngkaw kima awm lai an nei
mang baw lo a ni An pute n an duh duhin an hralh
thei a, chhûngkaw kima an hralh chuang lo va chhûng
khat pakhat chauh pawh an hralh thei a Chhûng
khat zinga pakhat an hralh sêk thîn mawh mai chu
tuar har anti a An hralhte chu an mit hmu nge ah
boral zâwk se'a, an tân a tuarzia awm zâwkin an r ng
hial a ni

Pu Tawma hi bawî a ni a Bawî ricawm tak,
tha tak a nih avârgin a Pu Selbia pawbin a titha hie
a a nupui chu Pi Khlawî a ni a Chaw chhum leh
ei rawngbâwla thiam avârgin an pute ei rawngbâw
tuah a tang a An pute in bul lawkah in tē tāk tē an
nei a, a vélh parpâr an chîrg a, An msh chuan hlim

takin kum rei tak an awm tawh a. Pu Tawma chu lovah a feh thín a. Pi Khlawii erawh chu ei rawng-bawlu inah a awm thín. Pu Tawma feh háwnin an in lamah an haw dân a, an fate nên hlim takin an awm thín.

Pu Selbia chu mi tha tak a ni a, a bawite chung-ah pawh a tha hle a. Amherawhchu pawisa hman dân a thiam mang lo va, indaih lo reng rengin a awm mai a. Bawis sumdâwogtu mi pakhat Heilia tangka a pûk a. A indaih phah chuang lo va, a tangka pûk pawh chu a rûl leh thei ta lo va. Heilia lah chuan a thng ohhên mai a," Min rûl theih loh chuan in leh lo ka hralh sak mai che a ni ang chu," a ti khar khar a.

Pu Selbia chuan rûl a tum hrâm a. An bung-raw hralh awm apiangte a hralh a, nimabsela a rûl thei chuang lo va. Heilia chuan, "Min rûl theih ngang a loh chuan i baw pakhat Tawma i tib bi min pe ta mai che, chêng tam tak huah ka pawm ang chu" a ti a. Pu Selbia chuan, "Ni lo ve, ka bawite hralh hi ka dub lo a ni, Tawma lek pheh bi chu a tha êm êm a, a rinawm bawk si a. Chu achhapah a naupan teta ka hnêna awm a ni a, ka hralh thei lo vang" a ti a. Heilia chuan, "A nih leh i in leh lo ka hralh sak che a ni ang chu," a ti leh ta khar khar a.

Pu Selbia chu a mangang hle mai. A in leh lo han hralh êm chu a ngai ngam lo va. Tawma chu a dub hle chungin hralh lo thei nín a inhre ta lo va, "Tawma chu i la mai a ni ang chu, amherawhchu mi ngilnei tak hnênah obauh ka hralh chhâwng ang tlin min tiam hial rawh khai," a ti a. Heilia chu mi tha a ni lo tih a hria a. Tawma chu hralh leh chhâwn-ah a dub a ni tih a hre reng bawk a. Heilia chuan,

"Tiam e maw le , amaherawhchu Tawma mai chuan
: leibat : tlak zo hlei nang, mi dang pakhat min pek
belh tur a ni," a ti a.

Chutih lai tak chuan mipa naupang te tak te hi
a lo kal a A hmog chu Haria a ni a Pu Selbia
nupui rawngbawitu Elhi fapa a ni Heiha chuan,
"He naupang leh Tawma hian : leibat chu tlak ta
mai che," a ti a Pu Selbia chuan, "He naupang hi
zawng ka pe thei lo vang che A nu hi ka nupui
a duh em em mai a, a fapa han bralh sak chu a rem
ti lo thui ang," a ti a

Heiha chuan tufuh inti awm fahranin, "A nih
leh : in leh lo ka hralh a ni ang chu," a ti leh khar
khar thin a

Pu Selbia chuan a tihgaihna a hre lo hle a A
in leh lo chan em ai chuan a bawite hralh chu a duh
ziwk a Pu Tawma meuh pawh a hralh dawn ta si a,
Haria bralh pawh chu a tithlu leh ta a

Heiha chuan, "Naktuk zingah ka rawn lam ang
e, lo inpeih diam rawh se," a ti a, a haw ta a

BUNG 2

ELIZIIN A FAPA HARIA A TLÂN BOPUI

Pu Selbia rilru chu a nuam lo hle mai Tawma
leh Haria la turin zing lamah Heiha a lo kal dawn si
a, chu mi zan ngei chuan a nupui hre ve sela a ti
a Amaherawhchu pawh a ti em em ang tih a hriat
avaingin bralh a hreh hle a

Zanriah ei khamin an nupa chauhvin an thu nui
a. Chiang taka bralh chu a lunggai deuh ya, sawi
chiang lovin, "Kan bawi thenkhat hi kan bralh lo thei
dawn lo a nih hi," a ti a A nupui chuan, "Bawi
bralh te zawng fiamthu pawhin sawi teh sub khai, e

‘nun ohhlatthlak ém mui e’ a ti a Pu Selbia chuan sawi ohien loh thei a ni lo tih a hriatin “Haria leh Tawma brah ka lo remti diam tawb a naktúk bian a leitung a rawn lam dawn ayo,” a ti a A nupui chuan pawl a ti ém ém a a thih pawh a ur hle a, “Hralh lo thei lo pawh ni ta la, engtizi a Tawma leh Haria kher kher han hralh tum rge i nih? Tawma thatzia leh rinawmzia hi i bre reng si a A tûl chuan i tâna thih piwh ngam ngei cûr a nih hi Haria lah pu te tel lova tâl hrang thei rual a la ni si lo va i ti mak ém ma,” a ti a Pu Selbia chuan, “Mite pawh-in mi tha chu hai bik hek lo Tawma leh Haria lo chu a dub miao si lo va, a lei ka lo ha ta t’at si a, hralh lo thei ka ni lo a ni,” a ti a An nupa chuan an lungngai ddu hle mai a

An inbiak lai chuan pindau lehlanah Elizi a lo awm reng a Kawng a inkhar that mang loh avingin an tawng a bre thei a A fipaa hmingte an lam nual avangin briat a chak a, a ngaitbla ta a A ngaitbla hmél chu a dang siwp sâwp a, lungngai tak hmél a pu a

Elizi chuan fa pathum a nei a, a upate pahnih chu an sên laín an thî a Haria chu a fa neih chhun tak a ni a, a duat ém ém a Hotu nunrawng tak tak bñenah a hralh lăwr ang a engtikah mah a hmu leh tawb kher lo a nitheia. Chutiang zawng zawng chu a han ngaituahn a lungngai ém ém a, tuar thei-in a in ring lo va

Elizif pawl chu Ziwa a ni a. Ani pawb Pa Seltia te thenawm bawr a ni a. An hotute a bran avangin nupa engin an awm ddu thei lo va Zâwa pu hi a nus rawng hle mai a, Ziwa chu a tinawmoah hle a, a nupui hnêna a hai pawb a phal thih lo va

Záwra chuan a tuar ta ngang lo va, tián bo a tum ta a A tum dân chu a nupui brüh tûrin chu mîni ngei chuan a lo kal nghe nghe a

A pi leh a pu inbiak zawn veh chuan Elizii chu a pindan lamah a tián thu a A fapa Haria chu tui takin a lo mu a, 'Bawihê, ka neih chhun, mi dang huénah an brüh dâwn che a, nimahsela i nu'n a chhan ang che,' a ti a A lurggai leh mangang lutuk chu a tap hici thei lo va Lohkha a ziak ta a "Ka pi, ka pi dun tak, i chung a lawm naeng hre lovah m n ngai suh ang che Zinn ka pu nêna in thu sawi kha ka hre vek a Ka fapa neih chhun hi chhan ka tum dâwn a ni, min dem suh ang che I ngilneihua avângio Pathianin makawm sak che rawh se,' a ti a

Haria chu tián bopui a tum a, a kawr leh puan-te a fûn a Kawrte a há a, lukhum te a khum a, a inpeih diam hnuin Haria chu a kai tho va Haria chu a tho thu a, a nu chu inchei diam, lukhum te khuma a hmuh avângio mak a ti a, "Ka nu, eng iza nge ni?" a ti a, a tap ta a A nu chuan "Bawihê, tap suh, an hria ang che Mi suai takin rawn iák che a tum a, a lo kal dâwn a ni, a lo kal hmain i tián bosan daib ang I kawrte há la, i lukhum te khum rawh khai," a ti a Haria tap chu a bâng thu a a nu chuan kawrte a háktir a an inpeih veh a fa chu a pawm a, an in aţang chuan an kal ohhuak ta a

Thlasik lai a ni a, a vâwt hie a, thla a êng hie baw a Pu Tawma in lamah an tián a, kawngkhâr chu zawi tén an va kik a Pi Khlawin chu a la muhil lo va, a lo tho va, kawng a va hawn thu a, pâwnah chuan Elizii chu nau pawmin a lo diog a Pi Khlawin Elizii te nufa a hmuh chuan mak a ti hie a, zan laia

thuei diama nau nêna lo kal ta chu engemaw a awm
a ni ang tih a hria a Fu Tawma pawh a kal ve thuai
a ; an pawh chuan, "Eugizis nge ni ang le !" a ti
rilru a

Elizi chuan, "Pu Tawm, Pi Khlawi, ka fapa hi ka
tlan bopui dawn, kan pu'n a hralh a ni," a ti a
Fu Tawma te nupa chu mak tun ban an phar a. "An
hralh a ?" an ti rual thawt a Elizi chuan "Hralh e,
kan pu'n kan pi a hralh lai ka hria a ni Pu Tawm,
nang pawh an hralh obe asin Naktuk zingah an rawn
lam dawn obe u a ni," a ti a

Pu Tawma chuan a awih lo lek lek a ; a ngawi
reng a, a thu a, a hmai hupin a kimki a Pi Khlawi
chuan, "Lalpa'n min khawngah rawh se Tawman eng
thil nge a tihual a, kan pu'n a han hralh tak ni le ?
a ti a Elizi chuan, "Emah a ti sual lo, a thil tihual
avang a ni awzawng lo Kan pu pawhin hralh chu a
duh lo ve, nimahsela a hralha pa tangka a ba a, a
reih theih loh avangin a in leh lo hralh sak a tum a
A in leh lo a lak sak chuan keini bawho pawh hralh
vek tur kan ni tho tho dawn a. Kan pu pawhin paw
ti em emin a insawi a Kan pi lek phei chu a tha
khawp mai a, a tawngte chu in hralh veah ka duh
ngawt asin Chutiang pi tha han tlan bosan tak chu
mul ka intible chungia, ka tlan bo lo thei lo a ni
Tlan bo pawh sualin ka hre lem lo, sual a nih tak leh
Lalpa'n min ngaidam rawh se, ka tlan bo lo thei lo a
ni a," a ti a. Pi Khlawi chuan. "Tawma, nang pawh
engage tlan bo ve loh ang ? Hun a la awm alawm,"
a ti a. Tawma che a lo dak chhuak a, Junggai tak
hmer pui a nupai chu a en a, "Kei chu tlan bo lo ve
Elizi ta tlan bo rawh se, a fapa chhan a tum chu a ti
dik a ni. Kei sawng kan pu hian min ring em em fo

va, ka tlân bosan thei lo vang An in leh lo leh ker-
mah bralh vek si chuan keimah chauh min bralh se a
tha zawk a ni. Khlawii, kan pu hi dem tûr a ni lo ve.
Ka awm loh pawh n kan fate nên a lo enkawl "
a sawi tâwp hlei thei lo va, a tap chhuak ta a A nu-
pui leh a fate a han kalsan tûr a han ngaihtuah chuan
a lungngai ve hle a

Elizi chuan, "Pi Khlawi, ka kal tâ'ng e, vawi-
nah ka pasal ka hmu a, a pu'n a tihnamnah êm
avângin tlân bo a tum ve lawk a. Kan fapa chhan
tûrin ka tlân bo dâwn tih lo hrilh hrâm ang che A
lo tlân bo ve chuan min rawn zawng rawh se Dam
takin aw, Pathianin mal a sawm sak ang che," a ti a
pâwnah chuan a chhuak leh ta a. An chhuah hnu
chuan Pi Khlawii chuan zawi têin kawng a khâr a,
mittui tla feuhin amahnî chhûng chauhvin an awm
ta a

BUNG 3

ELIZI AN ÛM

Zing lamah chuan Elizi te nufa an tlân bo tih
an hria a, an awm khâwm laih a Pu Selbia nupuf
chu a lâwm hle mai a "Tlân bo nachâng an hria chu
a lâwmawm mang e, an tlân bo bien thei êm ang chu.
Mi nunnâwng tak hnêna Haria bralh zawng ka remti
ngang lo asiin maw," a ti a Pu Selbia ersah chuan
pawi a ti deuh va, "Haria bralh ka duh lohziia Heihen
a bre si a, ka tlân botirah a ngai ngel ang a, min dem
hle dâwn a nih hi," a ti a

Chanahin bre awm ber Pi Khlawii chu a ngawi
reng a, a khang vêla mîe chu hmu lo ang mai leh an
thâwm bre lo ang hrinin a hnathawh lai chu a thawh

mawh mawh a Baw naupangte huan palah an lăwn
a an hlm hie hlawn a Heilian a rawn hriat huna
a thiorim hmuh an chăk a, an lo ngăk reng a

Heilian a rawn hriat chuan a thnrim ngei lah
tak a, a âng a, a ke a per tân tân a Naupangho
chuan an nuib a, an au nawmna a an chhiatsan a
Pu Sêbia rin ang ngein tlan botirah a ngai a, a dem
h'e a Pu Sêbia chuan a umpui tûrin a bawite pahnh
Sama leh Andia a tir a.

Sama leh Andia chuan an pi rilro an hria a
Elizé te nufa chu an man duh taktak lo va, tlan
ho hlen thei sela a tih an hria a, Heilia tikhaw'lai
na ngawt an zawng a An sakawr chuanna tûr an zawng
a, man tum taktak lovin an tithbah a an ûm vak vak
a Heilia sakawr thlun pawh an phelh a, an sakawr
chuanna tûr nêan an khalho va, an ûm a An man
diwn veleb Sama chuan a lukhum a phawk a, "Tin
ah man tawh rawh man rawh" tun a an vak vak a lû
khum a vaia sakawrin a hlau va, an tlan chak lehzuai
sauh thîn a An han man meuh chuan ni a vanlai
zâwl tawh a An ûm lai chuan Heilia chu a lo tlan
vêl ve thîn a tawng tha lo pui puin a âng hlaih hlaih
a Sama chuan sakawr a rawn kai a man thei inti
fehranin, "Ka man ta lo, keima man a ni," a rawn ti a

Heilia chuan, "Min tikhawtiai nasa tawh hie a
ni, kan ohhuak ngăl mai tur a ni" a ti a Sama
chuan, "Min tikhawtiai tum em ni le? Kan sakawr ûm-
na lemah kan hah zo tawh a Chawfăk a hun tawh
nghe nghe si, chaw ei lovin engtinge kan kal theih
ang? Sakawr pawh an hah lutuk a âwm," a ti a An pi
chuan an rilro a hriatpui a Heilia hnênah chuan, "A
ni tak e, chawohhên ei a hun tawh a, ei leh rih rawh

u khai, rang takin ka'n siamtir ang e," a ti a, an ei leh ta rih a Chawchhûn ei khamah an chhuak ta a Kawng pêng a lo awm a, kawng dik lo zawk chu Saman a sawi rinawmpui a, thui tak an han bo leh rih a Heilian Elizi te man a teiseina khua an han th'en meuh chuan ni a tla lek lek tawh a

Pu Tawma in atanga Elizi chhuak ta kha a khua a harin a lungngai êm êm a A naupan têt a-tanga a lo seilenna hmun chu a thlahlel hie a A pi leh a puin an titha bawh a, nuam a ti viau thin a Zân thia ênga a ban en chuan a lurg a lêng êm êm a, a pi leh pu leh a thianto zawng zawng a tlân bosin dawn a ni si a, a mittui a tla zawih zawih a A fapa a lainat êm avârgin tlân bo lo thei lah min a inhre si lo va.

An chhuah tirh chuan Haria chuan a hlau hie a, a ngawi reng a A mut a lo chhuak ta a, "Ka nu men reng a tul em?" a ti a A nu chuan, "Tâl lo ve, Bawihê, i mut a chhuah chuan mihl rawh," a ti a Haria chuan "Muhl mah ila, mihl chu min mantir suh ang obe aw!" a ti a A nu chuan, "Mantir kawng lo ve," a ti a Haria chu a nu hnungah a bei a, a muhl ta a

Elizi chu châwl lovin zaakhuan a kal a, an khua atang chuan a kal thui hie tawh a Chhûnah pawh châwl lovin a kal zêl a, kawng lakah Haria ei tûr leh in a ding hlek a A theih anga chakir a kal zêl a, ni tlak bâwzin Ohio lui kam khaw pakhat an va thlang a, "Lui râl lehlan saw kal thei phawt mai ila chu kas him tûr," a ti niru a. In pakhat a va kal a, nu pakhat hian ei rawng a lo bâwl a, "He mi luih hian lawng kal vêl a awm em aw?" a ti a Nu chuan, "Awm lo vang Luih hian vûr tlang hian pui pui a

lêng nuk ta mai a, 'Lawng kal ngam a ni ta lo,' an ti asin,' a ti a. Elizi chu a lungngai ta êm êm a, a hmpêlah a lang ohhuak a, nu chuan a khawngah hle a, "Demlote in awm em ni tâna lui kai duh ta che u chu?" a ti a. Elizi chuan, 'Hei ka fapa hi mi'n mi lâk sak an tum a, tân bopui ka duh a ni,' a ti a. Haria chuan puak a ning tawh khawp a, a tap ta a. Nu o'uan, "pindanah hian luhpui la, va mut rawh knai' a ti a, pindan a hawn sak a. Haria chu khum-ah a mut a, a muhl nghâl zêl a. Elizi mangang chu tukverhsh a dâk a, lui lam a thlir a, 'Engtunge râl lehiam ka thlen theih ang aw!' tun a ngaihtuah a.

Chutiang a ngaihtuah lai chuan mi au thâwm a hria a, a han hawi a, Sama a hmu a. A huong lawk ah Heilia leh Andia an lo kal lawk a. Elizi chu a mang a ang êm êm mai a. A awmna pindan lui lam-pangah chuan kawngkhâr a awm a. A nau muttui lai chu a pawm lawka lui laman chuan a tlanpui ta a. Heilia chuan a lo hmu blaueh va, a sakawr atangin a ohhuk a, Sama leh Andia a au vak vak a, a um ta a. Elizi chu a tân zêl a, mangang theihtâwpa tân a ni bawh a, a chak kher mai. Heilia te chuan an rawn êm pha ve lek lek bawh a. Lui a zuk thleng a, rei lo té pawh din ngam ni hek lo, vaukam huah ber vûr tlangah chuan tap ohungin a zuang kai a. Vûr tiang chu a pil dâwn a, tiang dangah a zuang kai leh a. A han zuang kai chu a thu thîn a, rang takin a tho leh a, vûr tiang dangah a zuang kai zêl a. Heilia te chuan mak tun an en reng mai a, han kal theihna áwm nun an hre lo va. A phetkhawh leh mawza te vûr briamin a át thlér zo tawh a, a chuawna vûr tiang a-piang chu a thi hâe hnu zêl a. Engmah a hre lo va, mî pawh a hre chang tawh lo va. Lui râl lehiamah mi pakhat huan lo kai ohhuakin a iohria a. Mi chuan,

"Tu kher nge i nih le ? I va huaisen ve le !" a ti a. Elizi chuan, "Min chhan rawh, awmin chhan lui rawh !" a ti a, a tap ta a. A tanpuitu chuan, Engtizia nge ni le ?" a ti a. Elizi chuan, "Hei ka fapa hi ka pu'n a bralh a, saw râl leh lama mi saw a leitu a ni. Awmin chhan ang che," a ti a. A tanpuitu chuan, "Kei zawngin ka chhan thei lo vang che. Sawta in vâv takah sâwn kai la, mi ngilnei tak an ni a, an lo tanpui thei ang che," a ti a. Elizi chuan, "Ka lâwm e, ka lâwm êm êm e," a ti a, in vâv lam pan chuan a kal ta a, A tanpuitu chuan mak ti takin a en zui vawng vawng a.

Râl lehiam atangin Heihsa te khân an thlir reng a. Elizi kal chu a hmuh theih ohhông zawng a thlir zui a, a hmuh theih loh chinah chuan Sama leh Andia chu thinnur zetin a meih râm râm a. Elizi a tlân bo theih avângin Sama te pabnih chu an lâwm a, an lâwm chu mittui tla phungin an nui a. Heihsa chuan thinnur zet-in, 'Ka nuihtir ang che u,' a ti a, a sakawr vuaknain an lu a hawih thiak thiak a, Sama te thian dun che an tlân a, an sakawrah an chuang a. "Kan pin min lo ngaihtuah tawh ang, min duhna i nei tawh lo'ng chu maw ?" an ti a, a chhân pawh ngâk lovin an tlânsan ta a.

In an thlen chuan mut hun a ni tawh a. An pi chuan a lo ngâk reng a. An thâwm a briat veleh tukverhah a lo dak a, "Nangni in ni maw Sama khawiah nge an awm !" a lo ti var a. Sama chuan "Heihsa chu a chau khawp mai a, saw lai khua'bûkah sâwn a riak dâwn a ni awm e," a ti a. An pi chuan, "Elizi te khaw'nge an awm ?" a ti a. Pu Selbia pawh a lo dak ve a, "Sama hetah lo ohho la, i pi thu briat duh chu han brih rawh," a ti a. Sama chu a ohho va,

Elizi vûr tlang chung a zuan kai a, râl lehlm a thlen theib thu a hrilh a, mak an ti êm êm a, an áwih lo lek lek zawk a. Sama chuan, "Mibring han tiththeib áwm pawh a ní lo ve; Lai'pa'n a tanpui avâng chauh-vín a kai thei a ní," a ti a.

Pu Selbia nupui chu a láwm êm êm mai a, a duih ang ngein Elizi te nufa an tlan bo hlen thei dawn nín a hria a. Pi Khlawu a ko va, "Sama leh Andia hí chaw tui tak lo pé ang che," a ti a. Sama te thian dún chu an láwm hie mai a, Elizi an man loh avâng tak pawhin an láwm a.

BUNG 4

IN VÁRAH ELIZI A KAL

Pindan nuam tekah bian nupa an thu dún a, blim takin an titi a. An titi lai chuan an rawngbawltu mihâng pakhat a lo lét a. "Ka pi, chaw chhum loh lo kai lawk teh" a ti a. Rei rial lovin a lo lét loh thua a, a pasal a va ko ve a.

Chaw chhum loh chuan thutthlêng pahnh dawh sawm chungah Elizi an lo mut a. A kête nasa takin a pem a, thi a chhuah nasat avângin a thi dang a ní. In neitunu leh an rawngbawltu hmeiohha chuan tih harh an tum a, an bei vat vat a, in neitupa chuan ngawi rengia a lo en reng a, An rawngbawltu mipa chuan Haria a pawm a, a kê tihlum sak a tum a a pheikhawk loh mawza bunte a pheih sak a. In neitunu chuan, "Ka rei maw, i va khawngahthlak tehlul em!" a ti a ti a.

Elizi chu a lo meng a, lunggai hmél hí a pu hlah hlah mai a. A tho thut a, "Aw ka enchim loh Haria an la ta maw?" a ti a. Haria chuan a nu

aw a hriat veleh a pawmtu chu a tlân a, a nu hnên-ah a tlân a, a va pawm a, a nu chuan, "An la man lo che maw, Bawhtê?" a ti a In neitunu lam chu a hawî a, ðah awin, "Ka pi, min hum ang che Ka fapa hi lâktir haub suh ang che aw," a ti a In neitunu chuan, 'Tuma'n engmah an tih lo vang che, ka hum mawlh ang che, hlau duh laklawh suh khai," a ti a Elizi chuan a hmaia hup a tah awin, "Pathianio mal-sâwm che rawh se," a ti a Haria chu a nu mal chungah a ðhu a a nu tap chu a thlêm a In neitunu chuan, "He laia mite hi chu i thiaote vek kan ni a, engmah hlauh tura awm lo ve Khawî' atanga lo kal nge i nih a, engnge i duh? Min hrih ang che ' a ti a Elizi chuan, "Lui râi lehlam atangin ka lo kal a ni," a ti a In neitupa chuan mak ti zetin, 'Engtikahnge i lo kal?' a ti a Elizi chuan, 'Zînah' a ti a In neitupa chuan, "Engtingge i lo kal?" a ti a Elizi chuan, "Vûr tlangah ka lo zuang kai a ni," a ti a

A thu sawi ngaithlatute chuan, "Vûr tlangah i lo zuang kai maw? ' an ti rual ðhawt hlawm a Elizi chuan, Ni e, Pathianio min tanpuî a, ka lo kal thei a ni. Min ûm pha lek lek si a, tih dân dang awm haub bek lo, vûr tlang hnai berah ka zuang kai a a tlang dangah ka zuang kai leh zêl a, he lam kam hi ka lo kai ta a ni Kai theih pawh ka inring lo va, ka kâi theih loh leh ka thi mai a ni ang chu tun ka zuang mai a ni Pathian tanpuina avâng chauhvin ka lo kai thei a ni," a ti a In neitupa chuan, 'Bawî i ni elo?' a ti a Elizi chuan, "Ni e, ka pu," a ti a "I pu h a tiduhdah che em ni?" a ti a Elizi chuan, 'Tiduh dah lo," a ti a In neitupa chuan, 'A nih i pin a tiduhdah che em ni?' a ti leh a Elizi chuan, "Tiduhdah lo Ka pu, ka pi chuan min tiþa khawp mai,"

a ti a In neitupa chuan, "A nih, eng vângin nge pi leh pu tha tak i tlân a, hêng hlauhawm leh hreh-awm tuar hi i huam le?" a ti a

Elizi chuan, "Ka fapa hi ram danga hralh tûr a ni a, ka hmuh phâk lohvah an hruai bo daih dawn a Ka tel lova la tâl hrang ngai hauh lo a ni a, amah mai ram hla taka a kal tûr chu ka ngai ngam mawih lo va, zânsh ka rawn tlân bopui a ni Min ûmtute'n min ûm pha lek lek a, tûngaihna ka hre tawh lo va, thih leh thih tun vûr tlang chungah ka zuang kai a, engtongge râl lehlam ka kai pawh ka hre lo Ka hriat theih chinah chuan mi pakhatin min lo kai chhuak a ni," a ti a

A ngaithletute chuan an khawngaih êm êm a, an mittui a tla hial hlawm a In neitunu chuan, "Khaw a kal nge i tum le?" a ti a Elizi chuan, "Kanada rama kal ka tum a ni, ka pi, Kanada ram chu a hla em?" a ti a In neitunu chuan, "I va khawngaihthlâk êm ve le aw?" a ti leh ringawt a. Elizi chuan lungngai awm takin, "A la hla viau a ni maw ka pi?" a ti a In neitunu chuan, "Hla hle mai e, mahse kan tanpui ang enia, i thien theihnazia kan ngaihtuah ang che," a ti a Kanada ram chu Kumpinu ram a ni a Chu mi ramah chuan bawi an nei lo va, bawî neih rêng rêng an phal lo va Chu-vâng chuan Kanada rama kal a duh a ni A pasal Zâwra pawh khân Kanada rama kal a tum ve a

In neitute nupa chu an in lamah an kal leh ta a A pasal chuan, "Zânin ngeia hmun danga an kal a tûl a ni Heta an awm chuan an him lo vang. Hla deuh takah sâwn an himna tûr a awm e A tanpui thei tûr an awm a, chu mite hnêrah chuan an kal ngâh tûr a ni," a ti a

Zân laiah sakawr tawlaifirin a bruai a, mi pa-
khat hnénah a va dah a Aní chuan tha taka lo enkawí
a tiam a Elhí te mamawh lei nân tangka a pe a,
a hâwusan leh ta a

BUNG 5

PU TAWMAN A CHHÛNGTE A THEN

Elhí te nufa an ûm ní tûk leh lam chu Pu
Tawma la tûra Heilia lo kal ní a nih avângin Pu Tawma
te chhûng tân chuan lunguah ní a ní a

Pí Khlawí chu zing takah a tho va, Pu Tawma
kawr leh puante a thlep tha a, thingremah a khung
diam a An tûkthuan eího hnubnúng ber a nih rih
dawn avângin ngon thlûk takin chaw a chhûm a, chaw-
hmeh a siam a A mittui a tla zawíh zawíh reng a ;
a mit chu a sen teuh mai tawh a

Pu Tawma chuan, "Kan chaw eího hnubnúng
ber a ní mai thei ale " a tí a Pí Khlawí chuan eng
mah a sawí hlei thei lo va, a hmai a hup a, a thu a,
a tap ta a "Tuar thiam hrâm hrâmah /awng a tha
e, mahse engtingge maw ka tuar thiam hlei ang le
aw ! I kalna tûr chin leh an lo tihdân tûr che hí hria
ila zawng azia a awm deuh tûr. Kan pí bien, 'Kum
hnih khat hnueh ka lei leh ang che,' zawng a tí tak
a, mahse i kalna tûr lama kal tawh hí zawng an lo
kíc leh ngu lo a ní," a tí a Pu Tawma chuan, "Ka
kalna tûrah chuan heta Pathian bawk hí a awm ang
asin Khlawí," a tí a Pí Khlawí chuan, "Awm phet
chu a awm ta ve ang, mahse Lalpa pawh bien thil
râpthlâk takte a awm bawk thín a nih hí maw le,
Aní awm mai chuan min hném thei chuang lo ve," a
tí a Pu Tawma chuan, 'A khawngaihna ka dawn

lam hi ngahtuah tûr asin," a ti a Pi Khlawii chuan, "Karei, tûn tûm angah te hi zawng a khawngaibnâ ka hmu thlâwt lo ve! A dik lo alâwm maw le He-tiangâ thil lo awm thei ta hi dik lo zawng a awm mawh mai maw le Leibat aia lûk theih mai mala in awm lohna tûr hi kan pu'n lo ngahtuah âwn a ni a. Tunah erawh hi chuan a hralh lo thei lo che u a ni thei e. Engemaw dik lohna zawng a awm a ni I nupui fanu ngahtsak in au lo khawpin a churgab i rinawm si a, ka ngathiam mawh lo ve," a ti a Pu Tawma chuan, "Khlawii, kan mbak huuhnûn ber pawh a ni mai thei si a, min hmangaih zawngin chu tiang lam zawng sawi teh suh aw," a ti a Pi Khlawii chuan, "Engpawh ni se, dik lo zawng a awm alâwm maw le Khawilai takah nge a dik loh pheih chu ka bre lo va, dik lo zawng a awm ngei a ni," a la ti ta tan a

Pu Tawma leh Pi Khlawii chuan chaw an ei hlei thei lo va An fate erawh chuan engmah hre ve hek lo, puar takin an ei a

Chaw an ei kham hnu chuan Pu Selbia nupui a lo kal a Pi Khlawii chuan a hmub pawh a hmu tha duh marg lo va Pu Tawma an hralh avângin a thin rim hmêl pawh chu hmu âwm in a lang lo va, Tawma chu a rawn pan a, "Tawma," a ti chauh a, engmah sawi hlei thei lovin lungchhe zet in a tap ta a "Ka jî, tap teh suh a," tûn thlêm a han tum a, a tap ve ta a, an pethum chuan an tap tiâng ta a. An khui duh hmu Pu Selbia nupui chuan, "Tawma, tûnah engmah ka ti thei lo va ka theih angin pawisa ka han khîwi ang a, ka khâwl ngah bunah ka rawn lei hi ngai ang che," a ti a

Cutih lai tak chuan Heiha chu a lo thleng a
 'u Tawma chuan a nupui leh a fate chibai a bûk a,
 leihia tawhlailirah a chuang ta a A chuan veleh Heiha
 huan khaidiat a phawrh a, Tawma chu a kerék khing
 inah a han hling a Pu Selbia nupui chuan, "Khatia
 ih a ngai lo ve Pu Tawma zawng a tlin bo lo vang"
 a lo ti a Heiha chuan, "Ka pi, kan bre chauh hlei
 nem, mi pakhat ka hloh tawh reng a ni, tlin bo theun
 ka awmtir ngam tawh hlei nem," a ti a Pu Tawma
 chuan, Zâwra kha chibai min han bûk sak ang che u
 'A awm loh hlâna ka kal bo dawn avângin pawl ka
 ti ngawt mai' a tie, han ti ang che u," a ti a Zâwra
 chu Pu Selbia fapa a ni a Pu Tawma hi a duh hle
 mai a, lehkha ziahte a zirtir thin a an inah a kal
 fo va, thingpuite an in thin a A awm loh lai tak a
 ni a, Pu Tawma an hralh tih pawh a bre lo va

Heiha chuan a tawhlailir chu a khalh a an kal ta a
 Pu Tawma chuan a lan theih chhông chu an in sam chu
 a thlir vawng vawng a

Heiha chuan tawhlailir chu chak takin a khalh a,
 mël khat lai an kal hnuin a tiding a Khaidiat sim
 tha tûrin thirdeing inah a kal a Chutia a awm lai
 chuan Pu Selbia fapa Zâwra kha a lo kal a, Tawma
 chu a rawn pan a, a tap a "Puthing ni ve tawh
 ih chu hetiangin an ti tawp lo vang che, a pawl êm
 mai a!" a ti a Tawma chuan, "Kan inhuu hlauh
 chu a va tihzia êm ve le! I hmël hmu lovin ka kal
 dawn emaw ka ti a, tûnah chuan ka rilru a dam sawt
 mai a lo a ti a A han che deuh va, a kea khaidiat
 kiwl a bun chu Zâwran a hmu a, "A va tihzia loh
 êm! He mihringpa hi tihawkeh a nia ka hmuh ni," a
 ti a Tawma chuan, "Tisawk lo ve A thin kan tihrimin

ka tân a thətna a awm lo ve," a ti a Zăwra chuan, "I tân a thət dăwn loh vâng chauhvîn ka ti lo vâng An hrăih che hi mîn hrăih ve hauh lo va, mi dangin mîn hrăih lo sela chu ka hre dăwn hlei nêp Ka hăwn hunah ka hau nek hlawn ang maw le," a ti a Pu Tawma chuan, "Hau lo ve, an hau ngai lo ve," a ti a.

Zăwra chuan, "Pu Tawm en teh, ka tangka ka rawn ken che asih," a ti a Tawma chuan, "Zăwra ka la thei lo vâng," a ti a. Zăwra chuan, "Pi Khlawn hnênah pawh ka pe dăwn che tih ka hrăih tawh a ni 'Verh la, lain thil' la, a tha ang e," a ti a, ka verh a, ka rawn thil nghe nghe asin I kawr hnuaiah awch ang che, chutulochu he Misualpa bian a lăk sak ang che He mi i en châng apiangin ka la rawn lam leh dăwn che tih hria ang che. Pi Khlawn pawh ka hrăih a. "Hiau suh la, beidawng suh, Pu Tawma ka la sawng ohhuak leh ang," ka ti a ni Ka pa'n a ngeihtush loh chuan ka tur buai hle ang," a ti a, "Zăwra, mahni pate chutiangin an ti ngai lo ve, naupang tha tak ni ang che. Mi tam takte rin pui tûr i ni a, i nu mawh mai hi bêt bul ang che, naupang suai tih dăwn i nu sah loh ching suh ang che Lalpa bian thil tha tam tak hi tum huih tum thum hi mîn pe thip a, nu te cawh chu tum thăt chawh mîn pe a ni. Kum za pawh dam la, i an ang hi i hmu tawh lo vâng I nu hi hmangaih la, thlamuan la, kawng thirêngah tilawn ang che," ti a Zăwra chuan, "Pu Tawm, mi hrăih ang chuan awm ka tum a ni," a ti a.

Pu Tawma chuan, "Tawng dănahte pawh hian finkhur a thil a ni. Naupang thenkhat hi an nu loh ga pawise lo tak leh sah lo takin an tawng thip. Mi tha chuan nu leh pate sah lohna lam thu rêng rêng an awi ngai lo Mi tha tak i aib ka beiei a ni Ka thu

sawi hi i ngaithiam alâwm maw Zâwra!" a ti a Zâwra obuan, "Ngaithiam e Pu Tawm Thu tha tak min hrilb thîn alâwm," a ti a Tawma obuan "Engkim i nei a, engkim i hria a, lehkhate pawh i thiam a, leh-kha thiam mi tak i la ni ang I nu leh pa leh i awm-naa mite zawng zawngin an la obhuang ang che I pa anga hotu tha ni la, i nu anga Kristian tha ni ang che" a ti a Zâwra obuan, "Mi tha tak nih ka tum ang Pu Tawm Lo beidawng haub sub, ka la rawn lam leh ngei ngei ang che I in tûr tha tak kan sa ang a, nuam takin in la awm leh ang," a ti a

Chutih lai tak obuan Heilia a lo kal a Zâwra obuan, "Pu Tawma i tih dân hi ka nu leh ka pa ka hrilb ngei ngei ang maw le," a ti a Heilia obuan, "Hrilb teh tha lul che," a ti a Zâwra chuan, "Mihringto leia ran anga thlun zêl mai chu zab pawh i zek lâwm ni? I inhmut sawt lâwm ni?" a ti a. Heilia chuan "Nangni mi thahovina in lei ve duh chhông chu in eia ka suaina bik ka hre lo ve," a ti a Zâwra chuan, "Ka putlin hun chuan ka lei hek lo vang a, ka hralh hek lo vang. Vawun atang hian a maw lohna ka hre obiang a ni Pu Tawm, dam takin aw, lo lunggal haub sub ang che," a ti a Pu Tawma chuan "Dam takin Zâwra, Pathianin mal a sâwm ang che" a ti a, a thlir zui vawng vawng a A tangka awrbtir kha a khawih reng a. Zâwra chu mi tha tak a la ni ang tih a beisei avângin a rilru a nuam hle a

Nilêngin an kal a, tlatsh Washington khua an thleng a Heilia chu khualbôk nuam takah a thleng a. Tawma crawh chu lung inah a dah a Thil a tih-sual vâng ni lovin mibâng a ni a, bawi a nih avâng chauhvin lung inah a dah a ni.

BUNG 6

PU TAWMA LEH IVI

Aelha chu Washington khuasah a chām deuh reng a. Ni tin dāwr puah a kal a, bawih a lei belh zêl a. An kut leh kêah kawl a buntir zêl a, Tawma awmna lung inah a dah zêl a. A lei ngah hnuin a hruai khāwm a, an lawng chuanna tûrah chuan ran rual ang man a khalh lut a.

An chuanna lawng chu lawng tha tak a ni a. A chung sang lamah chuan mi thaho an awm a, a hnuaiah chuan bawite leh bungruate an awm a. Lawnga mi tha thekhatte chuan an bawih chu an khawngah hle a, thenkhat erawh chuan an ngahnuah lo reng reng a. “Baw! an ni a, brehawm tuar tûr reng a ni alāwm,” ti maite pawh an awm a.

Ohûng mi tha zingah chuan hmeichhe naupang duhawm tak, kum ruk mi lek hi a awm ve a. Hlim takin hmun tinah a kal vêl a. Amah chuan puan vâv hli a inbel a. A kal vêl chu vântirrhoh ang awm hlein. Pu Tawma chuan a hria a. Biwiha awm naah pawh chuan a kal thin a. Ohûngho zinga a kal chuan ngui takin, lungngai awm takin a kal tein a. An kaw! bunte chu a en vawng vawng a, a chângin chithiamte a sem thin a.

Tawma chuan kawmngesh a tum a. A kawr ip-têah a pu fate a lawmna eng lo a lo ak tēuh mai a, ohûng chu a lo hmeih thin a. Naupang zakzum deuh tak a ni ni a, rei lo tēah an inkawmngesh ta mai a. Tawma chuan, “Tenge i hming le?” a ti a. Ani chuan, “Ka hming chu Evangeline St Kier a ni a; ka pa ta leh mi thenkhat chuan, ‘Ivi’ min ti mai a ni. Nang

tunge i lming ?" a ti a 'Ka lming c' u Tawma a ni a, ka awma bluia naupangte chuan, "Pu Tawma min ti thin," a ti a Ivi chuan, "Kei pawbin Pu Tawma ka ti ang che Ka dub vleu che a na. lu Tawm, khaw'nge i kal dawn le ?" a ti a Pu Tawma chuan 'Ka bre lo' a ti a Ivi chuan, "Ka bre lo a ?" a ti a Pu lawma chuan, "Bre lo Min h'ath dawn chu a Li ptawt mai a, tu h'ednah ngu min h'ath dawn ka hre hauh lo mai," a ti a Ivi chuan, "Ka pa'n a lei thei ang che A lei che chuan nuam i ti ble arg, vawm ngia lei t'ur chein ka ngen ang 'a ti a Tawma chuan ka lawm e, ka pi c,' a ti a

Chutib lai tak chuan thingtuah la t'urin lawng chu a ding ta a, Ivi chuan a pa aw a hra a, a pa h'edn lamah chuan a kal an ta a Tawma pawh chu lawng hmawr lamah a kal a Tawma chu tin bo tum mi awmin Heimin a hmu ta lo va, a kawl buna hlih sak tawh a Tawma chu a chak sia, lawng mite chu thing a put jui a, lawng mite chu an lawm hle nghe nghe a

Ivi leh a pa chu lawng sir a hungna bulah an ding a Lawng chu a kal tan leh chauh va engugemaw tin Ivi chu tuah a t'ia ta a Tawma chu lawng pin dan hnuahnuung Ivi te awma zawn takah chuan a lo ding a A lo t'ia a lming vleu chein tuah a zuang thla ve thui a, a chbar a, lawng lamah a rawn heuhpui a Lawng mite chu an phi rusi blawm a Ivi sapui chu an tum theuh va Tawma chu tukhaw ngaisak leh hriat lohvin ama hmunah a kal ta a Pu St Klea erawh chuan a thethnghalh hauh lo va A tuk leh lamah chuan Heilia a bia a, an mbe lai chu Tawma chuan ral atangin a lo en reng a Ivi pa chu hméltha tak a ni a A fanu nen an inang hle a Mi nui dub tak, fiamthu dub tak a ni a Tawma chuan

lei a tum tlat a, mahse Heilia chu a nêp fiam a Ivi chuan, "Ka pa, engzât pawh chhiar sela lei mai rawh. Tangka leh i nei si a, Tawma hi ka duh a ni, lei mai rawh" a lo ti a. A pa chuan, "Enga hmanah nge maw i duh le, sakawr lem atân em ni?" a ti a. Ivi chuan, "Hlim teka siam atân ka duh a ni," a ti a. A pa chu a nui a, Heilia a'n fiam leh tê tê a, a lei ta a.

Tawma chuan hotu thar a nei ta a ni. Tawma awma lamah chuan a kal a, "Tawma, i hotu thar hi min duh áwm emaw, min han en teh khai," a ti a. Tawma chuan a en a. A hmêl a tha a, mi hlim thei tak a nih avângin. Tawma chu a láwm rilru hle a, "Pathianin malsáwm cho rawh se, ka pu," a ti a, a láwm chu a mittui a tla zawh zawh a. A pu thar chuan, "Tawma, sakawr tawlaifir i khalh thiam em?" a ti a. Tawma chuan, "Sakawr tawlaifir khalh chu ka hsa ber a ni thín asin," a ti a. A pu thar chuan, "Chuti chu sakawr tawlaifir khalbtuath ka hmang ang cho, amaherawhoku xú i rui tûr a ni lo," a ti a. Tawma rilru chu a na deuh hle a, "Zú ka in ngai lo, ka pu," a ti a. A pu chuan a ngaih taksia a hmah-in, "A that chu. Tha teka áwm i tum ka ring e," a ti a. Tawma chuan, "Ka tum asin ka pu," a ti a. Ivi chuan, "Nuam i ti hle ta ve ang. Ka pa zawng a nui mei mai thín ná a, mi tlo chungah a tha a nih," a ti a. Pu St. Kiera chuan kal pahia, "I chungah i pa a láwm e," a ti a.

BUNG 7

THIAN PÁWL ZINGAH ELIZI A AWM

Tawma leh a neita tharto khawthlang lam pana an kal han lai chuan Kanada ram lam pana Elizi te gufa chu an kal ve a. Kewug laksh chuan mi ngil-nei tak an tawk sêl a. Khaw pakhat an va thlang

a, chutah chuan, "Thian Páwl" invuah an awm a, mi ngilnei, zaidam tak an ni a. An inchei dānte a inang vek a. Puan vār uk deuh lam hi an sin a, an hmei chhiate chuan puan vār lukhum hla; deuh an khum a. Bawī neih hi tha an tihzāwng a ni lo va, thil sualah an ngai a. Bawī tiān bo apiang an tanpuī zēl thīn a; an puīh avāngin hremte an tuar a, mahse an sim dub chuang lo. Bawī tanpuī chu dānin sualah ngai mah sela, thil sualah an ngai ve thei lo.

Thian Páwl zīnga hmeichheho chuan Elizi chu an duh hle mai a, an huēna awm ve rengah pawh an dub a. Thian Páwl zīnga nu pakhat Rakheli chuan Elizi huēnah an zīnga awm ve atān an dubzia te a hrih a, Elizi chuan, "Ka awm ngam lo a ni. Zanah hian mut pawh ka mu tha thei lo va, ka muang thei mawh lo mai. Ni zāna ka mumangah pheī chuan min ūmtu khān min rawn ūmpa ngāh a," a ti a. Rakheli chuan, "Ka fanu, chuti ēm chuan hiau ma ta che. Bawī tiān obhuak kan khuāa an man leh rēng rēng an la a ni ngai lo a ni," a ti a.

An inbiak lai tak chuan Rakheli pasal Simeona a lo kal a, a nupui huēnah, "Lo kal teh, ka be dub lawka che," a ti a. Rakheli chu a lo kal ta a. A pasal chuan, "Elizi pasal hetah hian a awm asin," a ti a. Rakheli chuan lāwm hmēl pu zetin, "I ti taktak maw?" a ti a. A pasal chuan, "Ti taktak e. Rei lotēah hetah ngai hian a lo kal mai ang," a ti a. Rakheli chu Elizi awmna lamah a kal leh a, chaw obhum mah a awm a ni a. Chaw obhum in zawm pindanah a lūt a, "Ka fanu, lo kal teh, thu hrih tār che ka nei e," a ti a. Elizi chuan a hiau hle mai a, khūr chungin a kal a. Simeona pawh kha a lo awm ve a. Elizi hiaubzia chu a hmu a, "Elizi, hiau sub, thu tha a ni e," a ti a.

Rakheli chuan kawng a kbâr a, Elizi chu a kiangah a kal phei a "Ka fanu, i chungah La'pa a tha êm êm mai I pasal pawh a lo tlin chhuak ve tawh a, zâninah a lo thleng ang,' a ti a Elizi chuan thu tam a sawi thei lo va, "Zâninah, zâninah," a ti ri-ngawt a An awmna chu 'vir deuh mutai muain a hria a, Rakheli lam hawin a tlu a, Rakhelin a lo dawm a, dim tain a pawm a, khumah a mut a

An tlan bo tih zân a tang khan a mu tha thei tawh lo va A mutchhuak a lo taangkhangng 'awh bawh a, tui takin a muhil ta a

A mumangah chuan ram nuam tak, chawlhna ram hring nghual mai hi a hmu a, Iu nuam takah hian a fapa Hria chu him takin an lo infiam a Chu in chu an in nun a hria a Chu mi inah chuan a pasal lo kal a, a pên rite hria a, an awmna lo theng a, a kianga lo ding angin a hria a Chutih lai tak chuan a han thangharh a A mumang a lo ni lo va, a pasal ghu a lo kal taktak a, a kiangah a lo thu reng tawh a lo ni a Ni a tla tawh a, khawnvâr an chhi tawh a, Rei lo tpe chhung chu an him hle a

BUNG 8

PU TAWMA CHHÜNGTE THAR

Pu Tawma chu a chhüngte thar hnênah chuan a awm ta a Hotu ngineitak a nei a Nupui fanau-te tel love him theih ang tâwk chuan a him a.

Pu St Kiera nupui chu a pasal angin a ngineitak ve lo va, a vin vlaw mai a An bawite chu ve h hial pawh a duh thîn a, a pasal in a awih thîn lo zâwk a, "Ka dapsam mang lo," a vi reng reng mai a, a mut loh leh s.kawr tawh ulim khaw a a lêng reng reng mai a.

A enkawltu baw nula chu a hah thei ngel mai Ni-
lêngin mawng pawh a hûng hman lo va, zâlah te a
tlaivâr hial thîn Atlaivâr tûk p whin a mutthlu
ngam lo va, "I thatchhia, i dâwnghab," an inti reng
reng mai thîn a Bawite chu hah thei leh mutchush
thein a ring lo a ni hial âwm e In lam a enkawl
peih si lo va, a bawite kûtah thil engkim hi a dah
vek mai a Pu St Klera chuan piwi a ti hle mai a
Tunu pakhat a nei a, a Lming chu Awfeli a ni a
Chhim lam khuaa awm an ni a An in lam leh a fa-
nu enkawl turin a tunu chu a va siwm a, an lo hâw
lam chu Pu Tawma te nên khân an inhmua a ni

Awfeli chu mi chénggel tak mai a ni a Pu
St Klera chhângte nên chuan an inang lo ngel mai
A awmna lamah chuan baw an nei ve ngel lo va A
pu chuan bawh a ngah a, mahse an chungah a tha
hle a Awfeli chuan baw lei leh hralh chu a duh
zâwngh a ni ve lo va Bawite chu a khawngah a,
chhuah vek a duh hial a, mahse a hmangah lo a ri
A klanga awmah pawh a duh lo va, a tawh pher chu
a tawh duh mang lo va Mi hang an nih avâng chauh-
va tawh duh lo a ni Ivi'o mi h ng e a pawm a a
fâwp te chu hmuh hrehawm a ti hle a "Hetiang
chuan ka ti ve thei lo vang," a ti a, a lû a thing
mai thîn a Pu St Klera chuan, 'Engahng e i tib
theih loh vang?' a ti a Awfeli chuan, "Mi tin
chunga that hi ka duh a, mite tibnawmnah chu ka
duh haub lo va, mi hâng han pawm erawh chu "
a ti a, a lu a thing mai a

Chutih lai tak chuan khawlaia nui ri hawm hawm
an hris a Pu St Klera chuan tukverhah a va en a,
Awfeli pawh chuan a rawn zui te thui a Tawma
an lung chunoh a lo thu a a ka r ki hna kaw tihah

chuan pangpâr a intâr thluah a Ivi chuan nui chung-
 lû thia awrhîr a, Tawma malchungah a thû a, "Pu
 Tawm, i hmubnawm ngei mai," a ti a, a nui hawm
 hawm a Tawma pawh chu a nui sun sun a, him
 awm takin a lang a A pu hmêl a han hmu a, hlau
 awm takin a awm a, a pu erawh chuan a nuih mei
 a Awfel chuan Pu St Klera hnênah, "Engahnge maw
 khutianga a tih te i phal le?" a ti a Pu St Klera
 chuan "Engahnge ka phal loh vang?" a ti a Awfel
 chuan "Ka duhzâwng a ni lo rêng rêng mai" a ti a
 Pu St Klera chuan, "Ivi hian ui hângte chhaih sela,
 awm lo i ti hauh lo vang Mahni anpu, mihring ve
 bawh thlarau thi thei lo nei ve bawh hau chhawn
 chhaih chu awm lo i ti a Nangni chhim lamho rilu
 chu ka hria alâwm Mibângte chu in ten a, mi'n an
 tinuhdahin, 'Ka khawngaih e,' in ti ang reng si, a
 ti a Awfel chuan, "A ni ngawt mai, kan tidik lo
 deuh a ni ang e Ka ngaih dân tihdanglam ka tum
 ang e," a ti a

BUNG 9

PU TAWMA LEHKHA THAWN

Hotu tha tak leh awmna nuam tak a hmuh
 avângin Tawma chu a lăwmîn, vânnel a ioti hle a
 Kawr leh puan tha tak tak a nei a, ei tûr lah tha
 tâwk tak a hmu bawh a Hna habthlâk pawh a
 thawk lo va A hnathawh ber chu Pu St Klera nu-
 gui lôn chhuahpu a, sakawr tawlahir khalh a ni a,
 ina a awm chângin Ivi a awm thîn a Ivi chu a duh
 qm êm a

Pu St Klera chuan Tawma thatsia leh tangkarzia
 a hre chhuak deuh deuh va Pu St Klera chu pawisa
 lamah a finkhur lo hle a, a tangka enkawitn ber
 lah chu finkhur lo deuh mai a ni bawh a, a tangka

chu a riral hle mai a Pu Sêlbia khân Tawma hi a tangka enkawltuah a hmang a, a ring êm êm thîn a Tawma lah a rinawm kher bawk a, ama ta angin a ren thîn a A pu thar tangka a riralzia a briat pawi a ti hle a, a riral hna a ngaihtuah a Pu St Kleran Tawma rinawmzia a briat tak avangin a pawisa enkawltuah a siam ta a Pu Sêlbian a rin angin a ring ve ta a ni

A pute dhsakna hmvn nuam takin a awm a, mahse in lam a ngaih a reh thei chuang lo va, a nu-pui leh a fate a ngai thei hle mai Hun âwl a ngai a a hun âwlah chuan Pathian Lekkhahu a chhiar thîn a Pathian rin Tawma hnénah Ivi a kal thîn a, lekhhahu chhiarin, hlato an sa dôn thîn a Pu Tawma chuan a awmna lam chanchinto a hrih thîn a, a is lam a ngaih pawh a nêp sawt thîn a

Mahse hun a lo rei deuh deuh va, a chhôngte a ngai zual deuh deuh va "Lekkhah thawn tûr a ni e," tin a ngaihtuah a lekkhah thawn ziak a tum ta a Pu Sêlbia hnêna a awm lai khân an fapain lekkhah ziate a zirtir thîn a, a thiam nial nual a, la theih nghih a inring lo va Ivi lekkhah a dil a, pindana lekkhah ziak tûrin a lut ta a Lunglekhaah a ziak chhin a, hawrawp thenkhatte a lo theihnghih nual tawh a, harsa a ti hle mai a A briat chhun leh a ziah thiam pawh chu hmanna tûr a bre lo va ngun deuh man a ngaihtuah a, a lo ziah lai mên chuan Ivi a lo kal a, Pu Tawma hnung lam aţangin arawn en a, 'E Pu Tawm erg thil mak tak nge i ziah le?' a ti a Pu Tawma chu a mittuite a lo tla phung mai a lo ni a, a mittu te a hru a "Ka chhôngte lekkhah thawn ziak ka tum a, ka puithin dawn hauh lo mai a' a ti a Ivi chuan, "Ziakpui theih che ka va duh teh lul êm Ziak hi ka zir tawh a, mahse ka theihnghih

leh nual tawh a ni, khawinge ka theihtáwpin ka han
 siabpui ang che,' a ti a An pabnih chuan ngun
 takin an ngaituah dún a, zak an tum ta a An
 thiam lo dún ble mai a, Hawiawp mai malte chu
 a d k nge dik lo tun an Inriwa zel a, an han zak
 chuan lehkha ang áwm hlin an hris a Ivi chuan,
 "Pu Tawm, a mawi hle tawha nia I chhúngte'n an
 hmuh hun chuan an lawm áwm teh e I chhúngte i
 kalsan a, nangmaha i áwm mai hi a paw ngawt mai
 I háw leh theihna ka ngaituah ang Ka pa huénah
 pawh ka la sawi ang," a ti a

Tawma chuan, "Ka pi pawhin 'Tangka ka han
 khá-i rig a, ka kháwl ngah hunah ka rawn lei leh
 ang che,' mi ti a A fapa pawhin, 'Ka rawn lam
 ang che' mi ti hawk a, tangka pawh min awrtir
 nghe nghe asin," a ti a Ivi chuan, "Chuti chu a
 rawn lam leh ngei dáwn che chu, a láwmawm ngei mai
 a," a ti a Tawma chuan, 'Ka nupui hian m n ngait-
 tuah ém ém mai a, ka áwmna te hrib a, ngaituah
 túr ka nih lohziá hrib ka duh a ni" a ti a Chutih
 lai tak chuan Pu St Kiera a lo kal a Tawma a rawn
 au va, Tawma leh Ivi chu an tho thui a, Pu St
 Kiera chuan an lunglehkha chu a han en a, 'Hei
 engnge ni le i" a ti a Ivi chuan 'Pu Tawma leh-
 kha thawn túr kan ziak a nih kha A mawi i ti hle
 láwm ni i" a ti a A pa chuan, 'Keiman ka la ziak
 sak ang e Tawma, tawlailir han puaichah la, i léng
 teh ang, kan lén háwnah ka ziak ang e,' a ti a
 Ivi chuan, Ka pa, Pu Tawma lehkha chu ziak ngei
 ngei túr a ni. A pite n a áwmna an hriat a túl a ni
 An la rawn lam leh dáwn a an tiam dian nghe nghe
 a ni Pu Tawman túnah khán min hrib a ni,' a ti
 a Pu St Kiera chuan a ri riun, "An tiam mai mai

thín a, lei leh chu an tum taktakin ka ring lo ve. An nupui fanaute an thentir dāwna an hnemna mā a ni ang e," a ti a Tawma chu tawlahir a puah chahtir a

An lêng hawn chuan lehkha chu a zish sak a, Pu Tawma chuan blim zetin dak uah a thlak a

BUNG 10

PI KHLAWII LOUISVIL KHUAAH A KAL

Tlai lam a ni a, khua a lum hle mai a, Pu Sol bia te nupa chuan kawng an hawng huai a, lén khāwm-na pindaneh an thu dūn a. A nupui chuan, "Khlawii Tawma lehkha a hmu tih ihria em?" a ti a. A pasal chuan, "Lehkha a hmu a ni maw? Tawman thian a va nei zu ni dewna le. Engtinoge a khawsak le?" a ti a. A nupui chuan Chhúngkaw ngilnei takin ap lei ni áwma ni. An tiþa hle a huathawh tur pawh a nei mang lo a ni áwm e," a ti a. A pasal chuan, 'A lawmawm a nih chu Tawma chuan nuam a tih hle dawn chu, lo kir leh pawh a duh tawh lo varg chu le," a ti a. A nupui chuan "Lo kir leh chu a chák viau a ni áwm e. "E gokah nge min rawn lei theih dawn?" te pawh a ti a ni áwm asin," a ti a. A pasal chuan, "Lei theih ni a rawm mouh dawn lo a nih hi maw. Kan leibat ruh nân mi pakhat tá kan puk a, chu mi ruh nan chuan mi dang ta púk leh a túl a, that ni hmél kan hmu mang dāwn lo ve," a ti a. A nupui chuan, 'Engemawti talin kan ngaituah tur a ni. Kan sakawr thenkhat leh ramte hi hralh ilo maw le,' a ti a, A pasal chuan 'Mai mai thín a, engmah ihre lo ve,' a ti a. A nupui chuan, "Eng-emawti tal chuan kan ngaituah dāwn lawm ni? Khlawii rêngin a bekei nasa si a," a ti a. A pasal chuan, "A

leh nual tawh a ni, khawinge ka theihtáwpin ka han
 mahpui ang che," a ti a An pahnih chuan ngun
 takin an ngaituah dūu a, zak an tum ta a An
 thnam lo dūu hle mai a Hawrawp mai malte chu
 a dik nge dik lo tun an jiriwa zel a, an han zak
 chuan lehkha ang áwm hlein an hñia a Ivi chuan,
 "Pu Tawm, a mawi hle tawha nia I chhūngte'n an
 hmuh hun chuan an lawm áwm teh e I chhūngte i
 kalsan a, nangmaha i áwm mai hi a paw ngawt mai
 I háw leh theihna ka ngaituah ang Ka pa huénah
 pawh ka la sawi ang," a ti a

Tawma chuan, "Ka pi pawhin 'Taogka ka han
 kháw! 2 g a, ka kháwl ngah hunah ka rawn lei leh
 ang che,' mi ti a A fapa pawhin, 'Ka rawn lam
 ang che' mi ti bawh a, taogka pawh min awrtir
 nghe nghe asin," a ti a Ivi chuan, "Chuti chu a
 rawn lam leh ngei dáwn che chu, a láwmawm ngei mai
 a,' a ti a Tawma chuan, 'Ka nupuihian m n ngait-
 tuah ém ém mai a, ka awmna te hrih a, ngaituah
 tūr ka nih lohziá hrih ka duh a ni' a ti a Chutih
 lai tak chuan Pu St Kiera a lo kal a Tawma a rawn
 au va, Tawma leh Ivi chu an tho thuá a, Pu St
 Kiera chuan an lunglehkha chu a han en a, 'Hei
 engnge ni le i' a ti a Ivi chuan "Pu Tawma leh-
 kha thawn tūr kan ziaak a nih kha A mawi i ti hle
 láwm ni i' a ti a A pa chuan, 'Keima n ka la ziaak
 sak ange Tawma, tawlahir han puabchah la, i lêng
 teh ang, kan lén háwnah ka ziaak ange,' a ti a
 Ivi chuan, Ka pa, Pu Tawma lehkha chu ziaak ngei
 ngei tūr a ni. A pite'n a awmna an hriat a tūl a ni
 An la rawn lam leh dáwn a an tiam diawn nghe nghe
 a ni Pu Tawman tūnah khán min hrih a ni,' a ti
 a Pu St Kiera chuan a ri ri n, "An tiam mai mai

thín a, lei leh chu an tum taktakin ka ring lo ve.
An nupui fanaute an thentir dawna an hnemna mē
a ni ang e," a ti a Tawma chu tawlañir a puah-
chahtir a

An lèng hawn chuan lehkha chu a ziah sak a,
Pu Tawma chuan hlim zetin dak inah a thlak a

BUNG 10

PI KHLAWII LOUISVIL KHUAAB A KAL

Tlai lam a ni a, khua a lum hle mai a, Pu bel
bia te nupa chuan kawng an hawng hual a, lèn khâwm-
na pindaneh an thu dôn a A nupui chuan, "Khlawii
Tawma lehkha a i mu tih i bria em?" a ti a A pasal
chuan, "Lehkha a hmu a ni maw? Tawman thian a
va nei zu ni dewna le Engtinuge a khawsak le?" a
ti a A nupui chuan Chhungkaw ngilnei takin a
lei ni âwm a ni An ti tha hle a huathawh tur pawh
a nei mang lo a ni âwm e," a ti a A pasal chuan,
'A lawmawm a nih chu Tawma chuan nuam a tih
hle dawn chu, lo kir leh pawh a dub tawh lo varg
chu le,' a ti a A nupui chuan "Lo kir leh chu a
châk viau a ni âwm e 'Engtikah rge min rawn lei
theib dawn?' te pawh a ti a ni âwm asin," a ti a A
pasal chuan, "Lei theib ni a wmm meuh dawn lo a nih
hi maw Kan leibat ruh nân mi pakhat tâ kan pûk
a, chu mi ruh nan chuan mi dang ta puk leh a tûl
a, that ni hmêl kan hmu mang dawn lo ve," a ti a
A nupui chuan, 'Engemawti talin kan ngaihtuah tur
a ni Kan sakawr thenkhat leh ramte hi bralh ilo
maw le' a ti a, A pasal chuan 'Mai mai thín a,
engmah i bre lo ve," a ti a A nupui chuan "Eng-
emawti tal chuan kan ngaihtuah dawn lâwm ni? Khlawii
rêngin a bekei nasa si a," a ti a A pasal chuan, "A

tir khân lo tiam tak loh tûr hi a ni a. 'Kan lei thei dâwn lo ve,' tun Khlawn brih law law mai sla a tha zawk lo maw ka ti hial tawh a ni,' a ti a A nupui chuan, "Ka brih thei lo vang Tangka hmuhzia kan hriat ngang loh leh mite hla ka zirtir ang a, zir man ka la tal a ni ang chu," a ti a A pasal chuan 'Chutiang te zawng a sawi pawh sawi teh suh aw, ka awih teuh lo êm mai,' a ti a Chutih lai tak chuan Khlawn a lo kal a, âr en turin a pi a rawn ko va. Âr en atân a ti taktak lo va, chhuanlam atân a t lek a lo ni a A pi hnénah chuan, Ka pi, engahnge tangka thu i ngaihtuah buai duh? In kuta awm hi engahnge in chbawr mai loh?' a ti a A pi chuan an nu paa tui a lo hria a ni tih a lo hria a Khlawn thu sawi chu a bre tha duh lo va I thusawi chu ka hre thiam haub lo mai," a ti a Khlawn chuan, 'Mi thonkhat chuan an bawhte hi mi da g hnénah an in hlawnfaktir thin a Louisvil khuaah chawchhûm 'Hapta khata chéng thum hlawnin an duh,' an ti a chutab chuan min kalt r mai ula, Sali hian ka thawh a lo thawk ang a, chutichuan t n'ka ka hlawn chhuak ang a, kan pa leina pawh kan nei thei ang chu ' a ti a, A pi chuan, "I fate i kalsen anga maw? a ti Khlawn chuan, "Sali a lo enkawl mai ang chu," a ti a A pi chuan 'Louisvil khua chu hla tak asin,' a ti a Khlawn chuan, "Hla ang hmiang" a ti mai a A pi chuan, "Kal ta che, Tawma pawh i buaih deuh mabna I hlawn zawng zawng chu Tawma lei nân kan khâwl zêl ang," a ti a

Khlawni chu a hlim ta hle a, "Puan te, pheikhawk te pawh lei a tûl lo vang a, ka hlawn zawng zawng kan khâwl thei ang - Ka pi, kum khatah hapta ergrânge awm?" a ti a A pi chuan, "Hapta sawm-na leh pahnh," a ti a Khlawn chuan, "Hapta tin

shéng thum a nih chuan kum klatah engzátngé ní ang lé ?' a ti a. A pi chuan, 'A leh sawmnga leh paruk,' a ti a. Khlawu chuan, 'Tawma lema khawp hlawh chhuak tûn kum engzátngé thawh tûl ang lé ?' a ti a. A pi chuan, 'Kum li kum nga lai a ní ang Mahse a vaia i thawh chhuah a tul lo vang, a then a zâr chu ka tum ve ang' a ti a. Khlawu chuan, 'Nang émina mite hla i zirtir chu kei pawhin ka rum-tu lo a ní. Ka kuta ka thawh theih chhûng chu chu-tuanga i tih chu ka áwih lo a ní,' a ti a.

Louisvil khaw lama kal tûr chuan a inbuatsaih ta a. Pu Selbia fapa Zâwra hénah pawh a hrilh a, "Tawma hnénah lehkhá thawh la, hrilh ve ang che," a ti a. Zâwra chuan Tawma lehkhá sei tak a thawh a. Tawman a lo hmuh chuan a lawm hle mai a, Khlawu hlawh zawng zawng chu an khaw sak ta zel a.

BUNG 11

ZÂWRAN ZALÊNNA A ZAWNG

Zâwra leh Elizi kha thla rei fê an inthen a hrilh awm tam tak an tuar huua Thian Pâwlho ineh an in hmu leh ta kha an hlim dun hle mai a. Thu inhrilh tûr pawh an ngah dân hle mai a. Zâwra chuan a pu a tlân bosan a, Elizi te a rawn umzia te a hrilh a, Kanada lam pana an kal dân tûr te an ngaihtuah a Simeonan, 'A úmtu che u an lo hnaí sáwt h'e mai,' a rawn tih avângin zan laia chhuah ngái an tum a. Rakheli chuan kalkawnga an sin tûr puante leh an ei tûrte a ngaihtuah sak a.

Tlai lam ní tlák dâwn tawh hian Thian Pâwla mí Fina a lo kal a, "Helha misualpa mí rawhte an lo hnaí ta hle mai," a rawn ti a. Zâwra leh Elizi

tir khân lo tiam tak loh tûr hi a ni a 'Kan lei thei dâwn lo ve,' tûn Khlawn brih law law mai sla a tha zawk lo maw ka ti hial tawh a ni," a ti a A nupui chuan, "Ka brih thei lo vang Tangka hmuhzia kan briat ngang loh leh mite hla ka zirtir ang a, zir man ka la tal a ni ang chu," a ti a A pasal chuan 'Chutiang te zawng a sawi pawh sawi teh suh aw, ka awih touh lo êm mai" a ti a Chutih lai tak chuan Khlawn a lo kal a, âr en turin a pi a rawn ko va Âr en atân a ti taktak lo va, chhuanlam atân a t lek a lo ni a A pi huénah chuan, Ka pi, engahnge tangka thu i ngahthuah buai duh? In kuta awm hi engahnge in chbawr mai loh?" a ti a A pi chuan an nu pna ti i a lo hria a ni tih a lo hria a Khlawn thu sawi chu a hre tha duh lo va I thusawi chu ka hre thiam haub lo mai," a ti a Khlawn chuan, 'Mi thonkhat chuan an bawhte hi mi dang huénah an in blawbfaktir thin a Louisville khuash chawchhûm 'Hapta khata chéng thum hlawhin an duh,' an ti a, chutab chuan min kalt r mai ula, Sali hian ka thawh a lo thawk ang a, chuchuan tin ka ka blawh chhuak ang a, kan pa leina pawh kan nei thei ang chu" a ti a, A pi chuan, "I fate i kalsan anga maw?" a ti Khlawn chuan, "Sali a lo enkawi mai ang chu," a ti a A pi chuan 'Louisvil khua chu hla tak asin,' a ti a Khlawn chuan, 'Hla ang hmiang" a ti mai a A pi chuan, "Kal ta che, Tawma pawh i hnah deuh mahna I blawh zawng zawng chu Tawma lei nân kan khâwl zêl ang," a ti a

Khlawn chu a him ta hle a, "Puan te, phei-khaw te pawh lei a tûl lo vang a, ka blawh zawng zawng kan khâwl thei ang 'Ka pi, kum khatab hapta ergzânge awm?" a ti a A pi chuan, "Hapta sawm-na leh pahnh," a ti a Khlawn chuan, "Hapta tin

shéng thum a nih chuan kum khatah engzátngé ni ang le ?' a ti a A pi chuan, 'A leh sawmnga leh paruk,' a ti a Khlawu chuan, 'Tawma leina khawp hlawh chhuak tûrín kum engzátngé thawh tûl ang le ?' a ti a A pi chuan, 'Kum li kum nga lai a ni ang Mahse a vaia i thawh chhuah a tul lo vang, a then a zâr chu ka tum ve ang' a ti a Khlawu chuan, 'Nang ámina mite hla i zirtir chu ka pawhin ka rem-ti lo a ni Ka kuta ka thawh theih chhûng chu chu-tuanga i tih chu ka áwih lo a ni,' a ti a

Louisvil khaw lama kal tûr chuan a inbuatsah ta a Pu Selbia fapa Zâwra hêrah pawh a hriih a, "Tawma hnênah lehkha thawh la, hriih ve ang che," a ti a Zawra chuan Tawma lehkha sei tak a thawh a Tawman a lo hmuh chuan a liwm hle mai a, Khlawu hlawh zawng zawng chu an khaw sak ta zel a

BUNG 11

ZÂWRAN ZALËNNA A ZAWNG

Zâwra leh Elizi kha thla rei fê an inthen a, hreh awm tam tak an tuar hnuh Thian Pâwlho inah an in hmu leh ta kha an him dôn hle mai a thu inhrilh tûr pawh an ngah dôn hle mai a Zawra chuan i pu a tlân bosan a, Elizi te a rawn umzia te a hriih a, Kanada lam pana an kal dân tûr te an ngaihtuah a Simeonan, 'A úmtu che u an lo hnai sâwt hle mai,' a rawn tih avângin zan laia chhuah nghâl an tum a. Rakheli chuan kalkawnga an sin tûr puante leh an ei tûrte a ngaihtuah sak a

Tlai lam ni tlâk dawn tawh hian Thian Pâwla mi Fina a lo kal a, "Helha misualpa mi rawhte an lo hnai ta hle mai," a rawn ti a Zâwra leh Elizi

chuan zân lai pawh ngbâk lova khaw thim veleba kal an tum ta zawk a. An zanriah ei kham chuan an chuanna tûr tawlaîr a lo thleng tawh a, an kal ta a. Zân khaw thimah chuan an theih anga chakin an kal a. Zing lam dâr thum hun ang vèlah chuan an hnung lamah sak-wr tîan thâwm an hre ta a. Tawlaîr khalh-tu Fina chuan a tawlaîr chu a han tiding a, "Simeona zu nia maw le ! Simeon, engtizia nge ni le, an lo hnei ta hle elo !" a ti thuai a. Simeona chuan, "Ka hnung lawkah sâwn mi sâwm lai an lo kal a ni," a rayn ti a. Elizi chuan blaithâwng zetin, "Engtizinge kan uh tâk ang le ?" a ti thuai a. Fina chuan kawng chin-te a bre vek a, tawlaîr a khalh chak sauh sauh va tîlâng sâng tak bul an va thleng a, chu mi tîlâng chhip chu en mai chuan lîwn theihna âwm pawh a ni lo va, khâm sâng tak ang a ni. Fina chuan kalna tum a hria a. Tawlaîr a tiding a. "Simeon, tawlaîr hi i theih ang a chakin khalh bâw ta la tanpuitu tûr han sâwm la lo lét leh thuai ang che u," a ti a. An theih anga chakin an kal ta a. Kawng chu a chhe hle mai a, mahse rin aua an kal chak thei zawk a. Simeona chuan tawlaîr chu a khalh bâw ta a.

Tlâng chhip an thien chuan Fina'n, 'Hetah zawng kan him ta deuh ve. An lo lâwn ve pawhin a mai galin an rawn inzui dâwn a ni a, an lo kal phawt chuan lo kâp ang che "Zâwra hnênah a ti a. A ûm-tute chuan tîlâng bul chu an va thleng ve a, mi rua-khau deuh Tawm Lawkara leh sual âwm tak hmêl pu, pa té deuh hian an rawn ho va. Tlâng lâwnna kawng chu an han zawh ve a, an hmu ta a. Tawm Lawkarân hma a hruai a, an lâwn chho ve dâwn a. Zâwran a zu au va. "Lo duh chuan lo lâwn chho rawh u a-

maherwhochu ka lo kíp ngei dāwn che u a ni," a ti a
 Pa té deuh, mizual hmél pu tak khan a silaun a
 tin a, a káp zāwk ta mai a Elizi hlau chu a au va
 Silai mu chuan Ziwa hmi a thawi vuai a, a hnunga
 thingah chuan a lut siah a Tawm Lawkara chu a
 liwn chho zêl a, Zawra chuan a lo káp ve a a nâk-
 ah a thawi a A lâwn chho lui zêl a, au zingah a
 zuanz lût a Thian Pawla mite chuan mi an kap ve
 ngai lo vo, Zaw a kâh lai chuan Finia chu a ng-
 ah a lo ding a Tawm Lawkara a lo zuan luh chuan
 hma lamah a lo kal a, 'Thiana, hetah kan d' h ve lo
 a che," a ti a, a nam vak a, tlang pang âwih takah
 chuan a nam lum ta a Thingin a puante lo man suh
 sela chu lum blum ngei tûr a ni a, a lo man blaoh
 avângin a lum blum lo deuh va

Mi nunrāwng takto hi mi dawizep tak an ni duh
 hle a, An hotu an bham a, tlanga an nam lum tak
 avang chuan an tlan chhe ta phiar a An sikawrah an
 chuang sawk sawk a, an hotu Tawm Lawkara p h
 hre chang lovin an tlan ta duh mai a Tawm Law-
 kara chu a rum dur dur mai a Tlang chhipa mite n
 an tlan cohe ta tih an hriat chuan an lo chhuk a, 'Si-
 meona lo nghah ngawt ai chuan i lo va hmuik ang u,"
 an ti a Thui an kal hmain Simeona chu mi dang pa
 hmi hruan an lo thleng ve ta mai a, Finia chuan
 blim takin, "Tónah chuan kan him ta alāwm," a ti a
 Elizi chuan, "Chuti chu he laia pa rûm dur dur hi va
 en teh u khai a khawngaihthlak alāwm maw le" a ti
 a Zawra chuan, "A ni take, Kristian kan ni si a,
 kan tanpuî tûr a ni, kan zingah i bruai ve ang u khai,"
 a ti a An hmélma ni lova an thian zinga pakhat ni
 zāwk âwm main, dim takin an zāwn a, tawlai irah an
 biang a, an kalpuî ve ta a Mêl sawm lai an kal hou-
 in in pakhat hi a lo awm a, chutah chuan an thleng a

Tawm Lawkara chu khom fai tak nuara tal ni danga a mutna thin aia tha leh nuamah an mut a Zâwra leh hizi chu kut inshin buanab an lêng dei a an blim hle a Kana la an huah hle tawh avângi bim tawh hlein an inhria a

BUNG 12

NI DINI

Pu St Klera in han rem that leh a bawih che fel zirtir leh tihfai chu Awfelh meuh pawhin harsa a ti hle a An bawihthe chu anmahni thuin an lo awm rei lutuk tawh a, an lo che tawp thangin, an bu thang tawh khawp a, Awfelin han tihfai deuh a tum chu an ngathet nang lo va Foppawh ni se, ti fai deuh leh tuthat deuh chu a tum tlat a Zingah a tho va, in tifaun a nilêng thin a Nilêng lênga a tul thin chu Pu St Klera nupunn a hmu thin a, a lo ning zaw mah mai a

In poi lam chu a han tifel ta deuh va Chaw chhum in lam erawh chu a la tifel chuang lo va, a la tawp hle mai a. An chaw chhûmtu chu Ni Dini an ti a Chaw chhum chu a thiam hle a, mahse a che tawp deuh a ni Awfelin chaw chhum in a tiawh hma sak ni chuan dawbkân pawldawh a han en a, "He pawldawh hi eng dah nân nge in hman?" a ti a Ni Dini chuan, "Engkim datn a ni mai e," a ti a, Engkim dahna tib mai áwm réng a ni a, pawldawh chhúngah obnan sawhthing te, hla bu te, rawmawl te, sahmul la te, la phiar te, vashloziil te, pheikhawh chhia te, chhangpér te, thlêng te a awm a, thlêng pakhatat chuan sahriak thih mî a awm nghe nghe a Puan, chhe thema purûn ufûnte a awm bawka Inbrók na puan bál te, hrau leh la te a awm bawka

Awfeli chuan "Dini, sawhthingte khaw'an nge i dah tñin?" a ti a Dini chuan 'Khaw'n laiah pawh ka dah mai a ni Kha lai no kehah khaan thenkhat chu ka dah a, a then chu kbing lamahte khian ka dah bawh," a ti a Ni Dini chuan, 'Kha kha maw? Tùkina ka dah a nib tak kha maw le A lāk awl-samna apiargah ka dah tñin a ni a ti a Awfeli chuan sabriak awmna thleng chu a la a, "Hei hi engge ni?" a ti a Dini chuan, ka sabriak thih l i a nih kha A lak awlsamraah ka dah a ni" a ti a Awfeli chuan, 'I pi thleng tha bersabriak dah nán i hmang a ni maw? a ti a Dini chuan, "Ka hman hmawh ém a, ka han hmang lawk mai a ni, vawuna ruah leh mai ka tum a ni," a ti a

Awfeli chuan a rawmawl a han la chhuak leh a, "Hei rawmawl pahni a awm bawh a," a ti a Dini chuan, 'A bál tawh a, suk atén ka dah a nih kha,' a ti a Awfeli chuan, 'Fuentál dah khawmra tur bik i nei lo vem ni?' a ti a. Dini chuan 'Kha l i thingrem kha chu i ng dah rána hman tñin a ni a, mahse a chungah khân chhangte ka nuai thín a, thil dangte kan dah bawh a, a hawn vél a barsa e ka ti a, ka hmang lo a ni a ti a Awfeli chuan, 'Chhang nuaina tñin chu i nei reng alawm, engatinge i hman ráwk loh?" a ti a Dini chuan, 'Thlengte ka dah teuh thín a, a hman hleih tneih loh a ni" a ti a Awfeli chuan "Thlengte chu sil f i a, a hmuna dah nghal zél tñin alawm" a ti a Dini chuan thionim deuh takin, 'Thleng sil zélte chu i tiduh e a' Kan bnathawh hi nangni angin min hrapi emaw ni? Thlengte k n sil f i nghal zél a, kan dah that dim di m zél chuan kan pu'n chaw ei ni a nei mang lo vang e," a ti a Awfeli chuan, "Furñ pawh heta hi a awm," a ti a

Dini chuan, "Kha laiah ka dah a nih tak kha maw le, ka lo hre tawh haub lo asin, tuna hman atan ka tih tak a nginghe nghe asin le," a ti a Awfel chuan, thil dangte chu a han ching chhuak leh Dini chuan, "Ka pi, ka englo dah i tihdanglam vek chuan a busi-thlak hle ang In pui lamah han awm ta la, hui ka heih hunah ka tihfel vek ang In awm zawngin eng mah a tihtheih loh ve," a ti a Awfel chuan Chaw chhum in hi tihfel vek ka tum a ni a, ka tihfel hui chuan fel takin i vawng zui zel tu a ni," a ti a Dini chuan, "Nangni ang mi lianin hetiang an tih ngai reng reng ka hre ngai lo ve, 'A tul lo ve, lo awm mai mai zawk rawh' a ti a, a vci ngat ngat a Awfel chuan a theih angin a tihfel nghal zel a

Awfel chuan a tum angin a titha h'e thei lo va, a beidawng rilru hle a, Pu St Kler a hnensh a sawi a Pu St Kler a chuan, "Dini chu ama tih tihin tihir zawk mai rawh khai, chaw chhum a thiam viau a nia, A tih dân kan hmuhpui zawngin chaw kan ei tui mang lo vang, i titha thei chuang lo vang Ama tih ang angin tihir mai la, a upa tawh a, thil thar sirir theih a ni lo vang," a ti a Chaw chhum in chu Ni Dini thu thua awm turin an ruat ta zawk a

BUNG 13

TAWPSII

Tok khat chu Awfel buai lai tak hi Pu St Kleran a han au va, "Lo chhuak teh, engemaw entir tur che ka neie," a ti a Awfel chuan, "Engoge ni i" a ti a. Pu St Kler a chuan, "Engemaw karawn lei che a, enteh he," a ti a, mihang hmeichhe naupaog kum riat ni awm hi a han kai chhuak a. A hang khawp mai a, a mit chu a var ra mai a A sam chu a inhlawm

brang hū lēla, a kawh sing siarg blawm a A puan
 obu a chhian a bāl hē bawka a Awfel chuan "He-
 tianga chhia leh tāt hi ka la hmu ngai lo," a ti hūl
 a Pu St Klera hnēnah, "Engahngē maw hetiang te
 i han hruai le?" a ti a Pu St Klera chuan nūi
 chungin, 'I zirtir atān mawle,' a ti a Tawpsī hrēn
 ah chuan, "Hei hi i pī thar tur a nih hi, tha takin
 awm ang che," a ti a Tawpsī chuan, "Aw ka pu"
 a ti a, a meng kal mai a Awfel chuan, "Engahngē
 maw hēng ang te hi i tūh lo? Hetiang obu i ngah
 tawh a i in an khat tawh alāwm Kawngkhār hūlah
 te, dawhkān hnuaish te chhuatlaish te, chaw chhum
 inah te pawh an mu thlah thluah hlawm a engahngē
 i la zawn belh fo le?" a ti a Pu St Klera chuan,
 'I zirtir atān ka tih chu maw le,' a ti a Awfel
 chuan "Ka duh awzāwny lo mai I neih sa pawh hi
 a tawk lutuk tawka ni," a ti a Pu St Klera chuan
 Tawpsī hriat lohva Awfel hrih a duh a, Awfel chu
 a han kal hranpui duh va," "Tihsk zetah chuan a
 neitute hian an tiduhdahin an vėl reng reng mai tūn
 a Ni tin mai a tad thāwm hriat ka nin, in ka lei
 mai a ni Ka pe ang chia, i zirtir that theih ang
 angin zirtir ang che,' a ti a Awfel chuan "Chuti
 chu zirtir teh ang hmiang a bāl kher marg e aw"
 a ti vawng vawng mai a Pu St Klera chuan," 'Ti
 khān hruai la tūe emaw bual faitir rawh khai, puan
 tha deuhte pe la," a ti a

Tawpsī han bual fai meuh chu thil awlai a ni lo
 va rei fē an bual a An buai fai zawh chuan Awfelin,
 "Tawpsī kum engzātngē i nih tawh?" a ti a Tawp
 si chuan nūi duh thi thein "Ka hre lo, ka pī," a ti
 a Awfel chuan, 'I kum zāt i hre lo maw? Tuman
 an hrih ngai lo chem ni? Tunge i nu?' a ti a
 Tawpsī chuan, 'Nu ka nei rēng rēng lo,' a ti a Aw-

feli chuan, 'Nu ka nei rêng rêng lo á ? Khawia piang i ge i ni ?' a ti a Tawpsi chuan, 'K piang rêng rêng lo,' a ti leh a Awfeli chuan, "Chut angin min ohhâng tûr a ni lo, ka fiamthu a ni lo ve, khawia piang nge i nih a, i nu leh i pa tunge an nih min hrih thuai rawh," a ti a Tawpsi chuan, "Ka piang rêng rêng lo, nu leh pa pawh ka nei hek lo, engmah ka nei lo," a ti a Awfeli chuan tih ngaihna a bre mang lo va, "A nih leh i pi leh pu hnênah chuan kum engzâtuge i awm ?" a ti a Tawpsi chuan, "Ka bre lo, ka pi" a ti a. Awfeli chuan, "Kum khat nge, a aia tlém nge, a aia tam ?" a ti leh a Tawpsi chuan, "Ka bre lo," a ti zo vek mai a Awfeli chuan, "A nih Pathian hi mi sawi i hre tawh em ?" a ti ta thung a Tawpsi chuan mak tiáwm takin a en mai a Awfeli chuan, 'Tunge siam che i hria em ?' a ti a Tawpsi chuan nui chungin "Tu'n min siam ka bre blei nêh, ka lo chaw chhuak ve mai a ni Tumâ u min siam ka bre lo va," a ti leh mai a

Awfeli chuan mak a ti hle a, "Puan thu i thiam em ?" a ti leh a Tawpsi chuan, "Thiam lo ka pi," a ti a Awfeli chuan, "Engnge i thiam ? I pi leh pute'n engnge an thawhtir thin che ?" a ti a Tawpsi chuan, "Tute ka chaw a thlengte ka sil thin" a ti a Awfeli chuan, "En rawh Tawpsi ka áwngphah dan tûr ka han zirtir ang che, ka duh tui hle a nia dik taka phah dân i thiam tûr a ni Hei hi a chung lama awm fo tûr a ni a, hei hi a lu lam tûr a ni I hre reng ang em ?" a ti a Chutia Awfelin a han entir lai chuan khum kianga kut kawr leh puan them chu a lo ru zauh va, a kawr bân chhûng ah a hnawh chhe va, Awfeli lo hawi leh lai chuan in kuangkhuahin a lo ding leh diam hman tawh a "Khai lo Tawpsi ka tib ang takin han ti ve teh," a ti a

Tawpsi chuan Awfeli tih ang t kin rang takin a han phah a, Awfeli chu a lawm ble a. A phah zawh dawn ruai chuan a kawr bân chhunga puan them a hnawh luh kha a lo lar ta a. Awfeli chuan a han pawt chhuak a, 'Hle cupoge ni? Naupang sual i rûk a ni maw?' a ti a. Tawpsi chu zak chuang mith lovin a ding ran a mak ti zawk âwm mahin a aam a. 'Ka pi, i ta a ni maw? Hngtiange maw ka kawr bân chhunga a lo luh maw chu le?' a ti a. Awfeli chuan "Naupang sual dawt sawi suh, i rûk a ni a ti a. Tawpsi chuan, 'Ka ru tuih 'o êm mai Tunah chauh khân ka hmu a, a hmain ka hmu rêng rêng 'o'" a ti a. Awfeli chuan 'Tawpsi, dawt sawi hi sual a ni tih i hre lawm ni?' a ti a. Tawpsi chuan, 'Dawt ka sawi lo. Ka ru lo a ni' a ti t'at a. Awfeli chuan, 'Tawpsi, chutianga dawt i sawi chuan ka vua ang che," a ti a.

Tawpsi chuan, "Ka pi, nilêng pawhin min vua la, ka sawi ang lo chuan ka sawi thei chuang lo vang. Kra puan them kha ka la rêng rêng lo a ni. Kluma i dab ka kawr bânsh a lo kai path a ni ang," a ti a. a tap deuh pêr a. Chutianga dawt chiang taka a sawi avangin Awfeli chu a thimur hle mai a, Tawpsi chu a han sawi nawk nawk a. 'Chutiangin dawt min hrilh suh,' a ti a. Chutia a han sawi chuan a kawr bân leblam atangin kut kawr a lo tla leh ta a. Awfeli chuan, "En rawh, puan them kha ka ru lo i la ti ngam ang maw?" a ti a. Tawpsi chuan, "Kut kawr hi zawng ka rûk a ni a, puan them kha zawng ka rûk a ni lo" a la ti ta ran a. Awfeli chuan zaidam takin, 'Tawpsi, i inpuan chuan tûn tum chu ka vaw lo vang che,' a ti a. Tawpsi chuan, "A pahnh chuan ka rûk a ni," tûn a inpuang ta a. "Paw ka ti êm êm mai a, ka ru

leh tawh haub lo vang," a ti a Awf-li chuan, "He mi na i awm hnua thil dang i ru em? I inpuan chuan ka vaw lo vang che, a ti a Tawpsi chuan, 'Ka pi, Ivi thi sen ka ru,' a ti a Awfeli chuan, "Naupang sual eng dang nge i ruk? a ti a Tawpsi chuan 'Ror bengbeh ka ru bawk a ti a Awf-li chuan, "A pahnhin va la thwai rawh" a ti a Tawpsi chuan "Ka hâl ral tawh A lâk theih tawh lo," a ti a Awfeli chuan, 'Va la thwai rawh Chuti lo chu ka vaw nek ang che,' a ti a Tawpsi chu a tap a "Ka hâl tawh, lâk tur a awm lo," a ti a Awfeli chuan, "Engahnge i hâ?" a ti a Tawpsi chuan "Ka sual vangin ka hâl mai a ni, ka hâl lo thei lo a ni," a ti a

Chutih lai chuan Ivi a lo lut a a thi sen chu a rawn awrh si a A fel chuan "Ivi, i thi khi khawlam atanga i hmuh leh nge ni?" a ti a Ivi chuan, i hmuh leh â? Nilê gin ka awrh asin Ni rân puih ka lo dah theinghih a, zankhuain ka lo awrh mai a," a ti a Ror a lo lût ve leh a, a bengbeh a rawn beh bawk a Awfeli chuan "Setiang mi te zawng a tihngaihna ka hre mawh lo ve," a ti a Tawpsi hnênah chuan, Tawpsi, engahnge hêng i ruk loh puite, 'Ka ru' i tih?" a ti a Tawpsi chuan "Ka pi, inpuang la i ti alâwm Inpuan tûr dang ka fre lo va, ka ti mai a ni," a ti a Awf-li chuan, "I tih lohte ti eng sawi tûrin ka ti biei nem che, tih loh tui insawi chu dâwt sawi a ni ve tho bawk asin," a ti a Tawpsi chuan, "Â ni maw! a ti a, Ivi chuan, "Tawpsi, engahnge englote i ruk ang? Tha takin an enkaw! dâwn che a, i rûk ai chuan ka pe zâwk mai tûr che alâwm," a ti a Chuanga zaidam leh thau tuman ad la be ngai lo va, Tawpsi chu a lungchhe zâwk hial a

Tawpsi chu engtia tih mi nge ni ang tun Awfeli chuan a ngaitath a, a tinguhna a hre lo hle a. A tih dan tur a nguhtuah chung chuan pindan thimih a khung a. Awfeli chuan Pu St Klera hnenih, 'He nau hi vuak loh chuan a tih nguhtua ka hre lo va' a ti a. Pu St Klera chuan 'Vaw ta che,' a ti a. Awfeli chuan Naupang zivng vuak loh zawngin an tha thei lo a ni a ti a. Pu St Klera chuan, 'Tha awma i rin ang chuan ti ta che. He nau hi zivng chucheh leh suankulte piwhin an vaw thlu tawp a, nasa tikin an sawisa thun a, han vaw teh mah lo a sawt chuan chu ka ring mang lo va' a ti a. Awfeli chuan, 'Chuti chu engtia tih tur nge ni ang k' He tiang niu reng reng hi ka la hmu ngai lo,' a ti a. Pu St Klera chuan a chhang lo va. Awfeli chuan tha a tih ang anga tih a tum ta a.

Ichkha chliar te, puanthui te a ziriir a. 'Tawpsi chuan lekhi chhiar lam chu a nguhtuk a a hre thei hle a. puanthui crawh chu a duhzawng a ni lo va. A hriau a tithah luh loh leh a pahi b' thui a. A puanthui lute chu a tibawihhlawh a a chungm a li h'umte a thukru a. Ni rei lo teah Awfeli pindan dah fel dante a thim a an ven chuan rang takin a sum fel a, an ven loh erih chuan a titha duh thun lo va. Khum te phah tha lovin, lukham thuiha te a phelb a, lukhumahte a hming a. Khum banth te a lawn a, a letling tein a chluk leh a. Awngphahthe chhuatah a phah a. Awfeli kawite a ba a du hla-langah a men a a faifuk a, a in iam chhe thun a. Awfeli tih ngaihna hre lo chuan. Tawpsi engtinnee i sual hle ni aw' a ti leh ringaw thun a. Tawpsi lah chuan, 'Ka sual vang a ni,' a ti mai a. Awfeli chuan, 'Tawpsi, engtinnee maw ka tih dawn che lei' a ti a.

Tawpsi chuan, "Ka pi, min vaw nek mai rawh Ka pi hiui te chuan min vaw tlin a, vuak loh zawngin hna ka thawk tha ngai lo a ni," a ti a Awfeli chuan a vaw ve bawk thin a A vuak lai chuan nasa tak in a tap a, ngaihdam a dil chung thin a Dârkâr chanve lek chinah a thiante zingah a thu a, nuizâah a siam leh a, 'Awfelin min vaw a, min vaw lo thei lo a ni," te a ti mai mai a A thiarte ho hnénah chuan, "Mi hingte u misual in ni vek, tute pawh mi sual in ni Mingo pawh misual an ni," Awfeli pawh in a ti a ni Mi ba g erawh chi an sua' leh zual deuh min ka ring Tuma'n sualah chuan min khum lo vang Ka sual ém avângin tumah pawhin min duh lo a ni Khawvéla sual ber ka ni ang,' a ti a, a chiah hiut a, a bingbilet a, lawm áwm takin a nui sen sen thin a.

BUNG 14

IVI IEH TAWPSII

Kum hnih kum thum a lo ral a, Pu Tawma chu Pu St Kiera te hnénah a la áwm ta reng a, an khaw jam a la hnaih chuang lo va A áwmnaah chuan a him bawk nain, a nupui a fanaute a ngai thei hie thin a

Lungngaihna a lo nei tan leh ta a A pi Ivi chu a duh ém ém mai a A him chhan ber a ni a Ivi chu a dam lo zeuh zeuh thin a, a lo na zual tan ta hlo mai a Tawma chuan chér deuh deuh leh dang deuh hret hreta a hmub avângin a lungngai tan hlo a. Tun hma lam angin Ivi chu a nfiám peih tawh lo va, a áwm mái mai pawh bah bhih bhiabin a inbia a Awfeli pawhin a chhe siwt tih a nria a Pa St Kiera pawh a hnih hiai a Pu St Kiera erawh chuan a fanu chu a duh ém avângin a natna lam chu a ngaihtuah

dub lo va , a chhiat sáwtzia pawh a hmu phal lo va
A nu erawh chuan amah chauh lo chu mi dang na ve
thei pawhin a ring lo va. Ivi chu a chér deuh deuh
va , Awfel leh Tawma chu an lungngai deuh deuh va
Pu St Klera pawh chuan a lo hmu chhuak ve ta a,
dáktaur an ko ta hial a

Hapta bñih chinah chuan a lo tha leh deuh va ,
infiām te a lo peih leh ta deuh a , a nui ri an hre leh
ta a A pa chu a him ém ém mai a , Awfel leh dák-
taur erawh chuan a tha hlen dawn lo tih an hria a ,
an lungngai lo chuang lo va Ivi pawhin dam hlen
túr a ni lo tih a inbria a , mahse a lungngai chuang
lo Pathian hnénah a kal dawn tih a inbriat avangin

Ni khat chu a pa hnenah, “Ka pa, thil thenkhat
hrih che ka dub a, ka sawi theih lai hian hrih che ka
dub a ni, ’ a ti a A pa malchungah a thui a , a áwm
a ngéng a, “Ka pa zép pawh a túlin ka hre tawh
lo ve ka kalsan hun che u a lo thleng dawn tawh a ,
lo kí leh hauh lo túlin ka kalsan dawn che u a ni ’
a ti a A pa chuan, ‘ Bawibte, chutiāngin an ngaih
tuah ngai lo ve, i tha leh tawh aláwm,” a ti a Ivi
chuan, ‘ Ka tha chuang lo tawp mai Ka hre chiang
a ni Ka kal thui tawh dawn a ni ’ a ti a A pa
zawng ve hmain a sawi zawm zél a, “Kal chu ka dub
a , mahse kalsan che u ka hreb ém a ni Ka lung
ngai mēng e” a ti a A pa chuan, “Chutiāng lam thu
zawng sawi lul sub Engahngai lungngaih ém le ?” a
a ti a Ivi chuan “Kan mite hi ka ngaihtuahin ka lung
ngai a ni Ka pa, báwibah hian chhuak vek se ka ti
a ni Báwib zawng zawng hi chhuah dân bi a áwm
láwm ni ?” a ti a A pa chuan “Thil harsa tak a ni
Bawibte tih dân tha lo tak zawng a ni ngai mai a ,
mi tam takin tha ao ti lo va, kei ngai pawhin tha ka

ti lo a ni Kan ramah hian bawí hi awm haub lo se ka duh a, mahse han tihbo ngathna hi a awm maug hrib lo a ni," a ti a Ivi chuan, 'Ka pa mi tha tak, mi ngi nei tak i hi si a, nu hrenahte lêng la, bawí chhuah turia thlêm la, in ti thei mai dân lăwm ni ? Ka thih huah pawh min han bre reng la, kemah awing tahn bawí chhuah tûrin han bei zoi zê ang che," a ti a A pa chuan, "I thih hun tur te chu sawi teh sub aw," a ti a Ivi chuan, "Ka pa, ka thih hunah chuan Pu Tawma tal bi bawí ata chhuah tûrin min tiam rawh," a ti a A pa chuan, "Bawíhtê, i duh ang chu engpawh ka ti ang, thih thu ziwng ngaituah teh sub," a ti a

Chutia an inbiak lai chuan Awfeli pindanah chuan an bengohheng ta hlut a Awfeli chuan Tawp si a rawn kai a, 'Lo kal rawh, i pu kan hrib tur a ni,' a ti a Pu St Klera chuan, 'Engge ni ta,' a lo ti a Awfeli chuan, "Eng dang nge ni ang ? He nau hi ka kawí thei ngang lo a ni Ka inkhawm hianin hia lo zir rawh ka ti a, kawng ka kalh khum a Hia zir a hnêkin ka chabi dah a lo la a, ka kawr dahna thingrem a jo hawng a, ka puan thate nau lem siam nan a lo pawt thêr a Hetiing mi rêng rêng ka la hmu ngai lo va A tih ngathna ka bre ta lo Ka zir-tir ka zir-tir pawhin engmah a sâwt chuang lo Ka kham blonn ka tawng a, ka vuak nek pawhin a sâwt chuang si lo Hrem dân dang dang pawhin ka hrem a, a sual ngann a sual reng mai s," a ti a Pu St Klera, chuan, 'Ziawngi lo baw teh," a ti a Tawpsi chuan a va pan a, "Engahge i sual bie ?" a ti a Tawpsi awmia a enia a nuh a za rilru bie a Tawpsi chuan, "Ka rilru sual vâng a nuu ka ring, Awfeli pawhin ka rilru sual vâng a ni ang a ti a lăwm," a ti a.

Pu St Klera chuan, "Awfelin i târa tha tûr a tîb rasetzia hi i bre lo m ni" a ti a Tawpsi chuan "Ka pu, ka pi hlui pawhin chutiang chuan a ti bawk thin asin Ali mên vuak chu a na deuh va Ka sam te a pawt a, ka lun lawi kante a nawr ri bur bur thir Mahse ka that phah chuag lo Ka lu hi pawt kawh vik mah se, ka tna chuangin ka ring lo Ka sual em a, mihang sual ka ni reng mai dawn a ni," a ti a Awfel chuan, "Ka erlaw lo mai aig ka i ti buai thlawn peih lo ve," a ti a Ivi chuan ngawi rengin a lo ngath a a Tawpsi chu a bñah a lwa a, a awma kiang pindarah a subui a 'Tawpsi, engahoge i sual hle / Engatinge that i tum loh / Tu mah hmangaih i nei lo vem ni i" a ti a Tawpsi chuan, "Hmangaih thu ka bre lo, Kû hi ka duh hle a, ka hmangaih a nih leh a ni eng a, chuti mai chu a ni," a ti a Ivi chuan, 'I nu leh i pa i hmangaih lawm ni' a ti a Tawpsi chuan Nu leh pa ka nei lo, ka hrilh tawh nghe nghe che kha," a ti a Ivi chuan "Ka theihngbuih a ni Unau te, nite pawh i rei lo maw?" a ti a Tawpsi chuan, "Nei lo, engmah ka nei lo," a ti a Ivi chuan "Tawpsi that i tum phawt huan ." a ti hman chauh va Tawpsi chuan, 'Log aog pawhin that tum mah ila, mihang ka ni tho tho mai Ka vun hi lip ila, vun ngo pu dawn ila zawnng that pawh ka tum tur a ni a,' a ti a Ivi chuan, "Mihang pawh ni la, min an hmangaih thei tho ang che I that chuan Awfel pawhin a hmangaih aig he," a ti a Tawpsi chuan a ring lo nssa khawpa, a nui mai a. Ivi chuan, "I ring nange" a ti a. Tawpsi chuan, 'Ring lo, mihang ka nih aving'in min lip lo Keimah ang khawih ai chuan utawk khawih pawh an duh zawk aog Mihangte chu tuma'n an duh o, mihangin engmah an ti thei lo, Pawi ka ti lo re," a ti a A pawt ih lohzie entir nan a faifuk a

Ivi chuan Tawpsi kokiah a vuan a, "Tawpsi, ka hmangaih che asin, nu leh pa leh thian pawh i neih loh avangin mite n an tidubdah che a ni. Ka hmangaih che a, mi tha i nih ka duh a ni, sual taka i awm bian paw ka ti a, ka lungog a ni. Rei lo téah ka thi dawn a, keimah avang talin that tum la ka duh a ni. Kei zawng hetah ka awm rei tawh dawn lo asin," a ti a. Tawpsi mittu chu a tia zawi zawi a, mi'n an hmangaih thei a ni tih a ring ta a. A kimaí a, a tap chhuak ta a, "Ivi, Ivi, that ka tum tawh ang, ka tum ngei ngei ang. Tûn hma khân ka tum ngai lo a ni," a ti a.

BUNG 15

IVIN A CHHÛNGTE A THLAH

Ivi chu a lo na zual deuh deuh va. Ni dang angin a inham peih tawh lo va, ama pindanah a awm niêng thin a. A natzia chu hai rual a ni tawh lo va.

Mi tinin an hmangaih a, an tih theih zâwng chu tih sak an chák theuh va. Tawpsi takngial pawhin pangpâr a rawn lâk sak a, a chungah that a tum hle a. Pu lawma lek phei chu Ivi pindanah a awm reng tih theih a ni. Ivi chu achângin a awm hle hle thei lo va, puakte a chák thin a. Tawma chuan zo takin a paw thin a, a puak chu nuam a ti hle a. Tawma chuan a huanah te a lènpui a, a dam laia an thutna thin ahte khân a thutpui a, hlate a sak sak a. A tih va theih zâwng a ni a, Ivi puak chu a chák hle mai a a bulah a awm reng thin a. Ivi nat zual deuh chui chu a pindanah pawh a mu ngai lo va, a pi, (Ivi) kawngkhâr bulah zâmpheh a phah a, a mu thin a.

Ni khat chu Ivin a sam a ni. Awfel a blehtir a an bawihthe a ko khawm a, "Min bria reng nân," tun a sam chu a pe theuh bla-m a. Bawihho chu an lung

chhia a, an tap theuh hlawm a, "Kan hre reng ang che, nangmah avangin kan theih anga thain awm kan jum ang," an ti hlawm a

Chu mi hnu rei lo 'eah chuan Awfel chu punda ngangin a lo chhuak a, 'Tawma rang takin daktawr va ko rawh,' a ti a Tawma chu a theih anga chakin a tlan a Zing lamah chuan Ivi chu a thi a a khum-ah an zalh a Pathian hnénah a kai ta a ni

A pa chu a lung a chhe ém ém mai a, a b'hm thei hlaxi lo va Ivi chu a duh ém ém a, a tel lo chuan kim lo a inti ém ém a "Tawma hi bawiah rawn chhuah ang che," a ti a, chhuah a tiam kha a hre reng a, chhuah ngai pnwh a tum a Dân hre mite hnénah a kal a, Tawma chhuahna tur a ngaihtuah a Dân ang taka bawih chhuah chu a harsa blo a, vawih leh khata han tih theih mai a ni lo va

Ni khat chu Pu St Kleran Tawma hnénah, "Tawma, bawiah ka chhuah dawn che a, i thumte lo tel láwk la, kal inpeih sa diamin awm ang che," a ti a Tawma chu a lawm ém ém mai a, a hmélah pawh a láwmzia chu a lang a 'Lalpa chu fakin awm rawh se,' a ti a, a bán a phar a Pu St Kleran chu a láwm lo duh va Chuti taka chhuah Tawman a chák chu a ngaitiam mang lo va

"Tawma, he laia i awm obbôngin hrehawm pawh-in i awm si lo va, chuti fakauva han láwm tur chu em ni le?" a ti a Tawma chuan, "Ka pu, chutianga ngaih tûr a ni lo ve, zaléna ka awm dawn avangin ka b'hm a ní e," a ti a A pu chuan, 'I awm dân pâng-ngai i awm bian i tân a nuam zâwk a ni láwm ni Tawma?' a ti a Tawma chuan, "Hnai lo ve, ka pu, nuam zâwk awzâwng lo mai," a ti a A pu chuan, "I

pindan te, i silbfên te leh i ei leh bâr tûr ka pêk d
ang hi pangmah chuan i nei thei kher nang," a ti
Tawma chuan, "Nei thei haub lo vang. Mahse ka
mi dang ta tha tak tak inbel a, mi ta tui tak tak
ai chuan mahi ta che deuh deuh inbel a, mahi
ui lo deuh te pawh ei iia ka duh zawk a ni. Chu
ka ngaih dân a ni a, mihring awm dân nup ka ri g
a ti a. A pu chuan, 'A ni ta ve ang, Thla hnih kl
hnuah min hâwnsan mai dân a ni a. I haw loh
chhan a awm lo ve,' a ti a. Tawma chuan, 'Ka p
i mangan ohhông chu ka hâwng lo vang. Ka tanp
theih dân che chuan i duh cheu cheu ka awm an
a ti a. A pu chuan "Ká mangan ohhông i awm dân
chuan engtkahuge ka mangan a reh eng le?" a ti
Tukverbah a dâk a. Tawma kokiah a vuan a, "Tawma
ka nau, ka cheih lo vang che. I nupui tanaute hnê
hâw la, an za vauh chibai mi'n bók ang che," a ti

Chutih lar chuan Awfeli a lo lut a, 'Tawp
chungohâng thu 'hi sawipui che ka duh a ni,' a ti
Pu St Kiera chuan, 'Engatinge engnge a tih sual lo
tâk? a ti a. Awfeli chuan, 'Engmah a tih sual lo ve
Tún lai pheh hi chuan a tha hie tawh asin. Tawp
hi tu baw nge? I baw nge ka baw?' a ti a. Pu
St Kiera chuan, 'Ka pe tawh che alâwm,' a ti
Awfeli chuan, "Tawngka man min pe a, dân ang
min la pe hiei nê. Bawia hralh leh theih mai a n
zawngin Kristian ni tûra zirtir pawh hi a sawt lo ve
Mi pe pbal takmeuh a nih chuan dân angin lehkh
ziak meuhvin mi pe rawh khai' a ti a. Pu St Kier
chu fiambu duh mi tak a ni a, Awfeli chu a fiam a
"Baw neih hi sual thêk i ti a. tûnah biwi neih du
ta a ni maw?" a ti a. Awfeli chuan a tur ohhê
avângin lehkh a zia a, hre tute neun Tawpsu on
Awfeli a pe ta a.

Pu Tawma baw chhuahna tur chu an la sim lo va Zan khet chu Pu St Kira a leng chhuak a A lenna lamah chuan mi an lo insual a, the h a tum a, amah enu chem zumin an chiu vak mai a, thi chhawngin an zawn haw a Diktawr an ko va, a pui chu a tuam sak a, mihse a hiam a nat em avangin a tuar zo lo ta va, rei lo teth a thi ta a

BUNG 16

PU TAWMA PU THAR

Ivi a thih khin a chhungteho chu an lungngai hle a Lunah zet chuan in lungngai chang piwh a ni tawh lo va, an th iphang ta hle mai

An pu nginei tak chuan a thihsan ta si a, eng ang lekin ngo an awm dawn tak an ingaihtuah a, an lungngai hle a An blahtthawn ang ngei chuan rei lo teth an chinchin tur an bre ta a An pi chuan, "Ka bralh vak dawn che u a ni," a ti a A pasal a thih tawh avangin a nu leh pa hnena haw a tum a, bawh a duh tawh lo a ni

Pu Tawma chu a khawngaihtlak teh e A tan chuan a lungngaihtlak lehzuall ngei mai Haw diwna a inhrut avangin haw lam thu hli a ngaihtuah a Rei tak a thang bo hnuin a chhungte a hmu leh dawn a ni a, a rilruin a chhungte hli a ngaihtuah tawh a A ngaihtuahna zawng zawng chu a thlawn a lo ni dawn ta a A pu nginei tak leh a zalenna chu a chan ta a ni Haw tum nak alam a chhungte a hat deuh deuh dawn ta zawk a ni A ngaihtuahin a lungngai hle a, "I duhzawng tih ni rawh se," a hin ti dawn a, a sawi in a sawi thei hlawl lo va, a hnuk a ulh teuh mai a Beisena pakhat a la nei a A pi hnena sawi sak turin

Awfeli tih a tum ta a Awfeli hnénah chuan, "Feli, ka pu khân bawia mi chhuah a tum a, lehkha pawh siam tan tawhin a iosaui a, Ka pi hnénah bian mio sawi sak la, min ngaihtuah thei ang e Kan pu duh zâwng leh a tih tum a nih avângin chhonzawm a duh ang chu maw," a ti a Awfeli chuan, "Tawma, ka'n sawi ang e, ka theihtâwpin ka han sawi sak ang che, Beisei zawng ka nei mang lo va, mahse ka han sawi teh reng ang e," a ti a Pu St Klera nupui hnénah chuan a han sawi a, Pu Tawma baw a chhuah târia a dil a A ni chuan, 'Ka chhuah lo tawp ang Tang-ka tam tak ka chân thei lo vang Engnge maw zalénna te chu a han duh le? Bawia awm hi a tân a tha zâwk daib alâwm," a ti a Awfeli chuan, "Zalénna chu a duh ém ém a ri A pu khân a lo tiam tawh bawk si a," a ti a A duh pheh chu a duh ta ve ang An duh theuh hlawm a, mi lung ni lo, mi vui thei, an nih leh ang nih duh mi avinga a ni," a ti a Awfeli chuan, "Tawma hi chu mi tha tak, hnathawktu tha tak a ni a i brah chuân hotu tha lo takin a lei mai thei asin," a ti a Pu St Klera nupui chuan, "Chutiangte chu ka âwih lo tawp mai Mite hi a' s'ual an ti thin a, a' ti mai mai a ni, mi tha tak an ni vek zâwk," a ti a Awfeli chu a beidawng ta deuh va "I pasal khân a thih dâwnin Tawma chhuah hi a thuro chhuah pakhat a ni asin Ivi hnénah pawh khân, "Ka chhuah ang e," tun a tiam tawh a ni. I chhuah ngei tûr nun ka hria," a ti a. Pu St Klera nupui chu a tap ta a, "Tumeh hi ka chung a tha leh ngilnei in awm lo a nih hi," a ti a. Awfeli chuan sawi sei câwtin a bre lo va, a ngawihnan ta a Pu Sêlbia nupui lehkha thawn a, Pu Tawma brah tûr a nihzia brah a tum ta zâwk a A chanchin an briat chuan rawn lei an tum a ring a

Pu Tawma leh baw dangte chu bralh turin dâwruiah an hruai ta a Dâwruiah chuan bralh t r in an awm ta ran mai a A leitu tûr âwmte chu Pu Tawma chuan a han thir vél a, Pu St Klera anga mi tha leh ngilaci hmel pu a zawng a mahse chutiarg mi âwm chu a hmu haub lo va Mi pakbat, pa taw deuh, hmêlchhe deuh, kut bâl denh hian Pu Tawma awma lam chu a rawn pan a, Tawma chu a han en a A kâ a keu sak a a hate a en a, a bân a hmet bawk a, a tumtîrin a zuantir a Sakawr leh blwngte en lei dâwna an en ang meuhvin a en vél a

Pu Tawma chun a awm dân leh a tawng dânah leh a han en vél dâbah chuan mi sual mi nunnâwng a ri tih a hria a "He mi hi ka pu ni sub se," tun a riluin a tawngtai a Mahse a pu tûr a lo ni a a bming chu Legria a ni a Pu Tawma chu a lei a mi dang tam fê leh hmeichhe pahnih a lei bawk a Hmei chhe pakhat chu a la naupang deuh, a nu tel lova la awm hrang ngai lo a ni a, a pu chu a hlau hle a Pakbat erawh chu ufa lam tawh a ni An patnih chuan khaidiatin an thlung dîn a Mipaho chu an kut leh kêah kawl an bun theuh va, lawngah a chuanpu ta hlawn a

Lawnga an kal chu an lungngai hle hlawn a Tûn tumah chuan Ivi ang an awm lo va, Pu St Klera ang an awm bawk si lo. Bawho tan hlimna rêng rêng a awm lo

Legria chuan Tawma a lei veleh a thuam tha tha, Pu St Kleran a pête kha a lâk sak a, a thuam chhe ber a inbêltir a, A kawr tha deuh deuh chu mi hnênah a bralh sak a

Legria hian a bawite hlim lohna ngawt ngaih-tuah ang hrimin a tinawmpahin a tibrehawm hle mai Tiang hi a vai a, a vei thar thar a, 'Ngui takin awm sub u, mi ngui hmel hmuh ka dub lo a ni hlim takin awm rawh u,' a ti thîn a

Legria in chu lui atangin a hla lo hle mai a
Legria leh hmeichhe pahnih kha tawlailirin an lo kal a
mipate chu kein an kal a, an hab hle mai a, an ril
te a tām a, an tuite a hál bawk sia Reifé hnuañ
Legria in chu an han thleng ta hlawla

Legria chu Pu Sélbis leh Pu St Klera te angin
a tha ve lo va, mi nunráwng leh ergmah thiam nei lo
ang a ni La hmuna nei a, la pirte chu a bawite n
an en thín a Legria in chu in tha tak a ni a, a neih
bma'n mi hausa pakhét in a ni a Tunah chuan en
kawí loh leh chei loh a ni a, a chhe hle tawh a A
in chu a chhe hle ni a, baviró aw nia in nēn ohuan
tekhin rual a ni lo Bawihó in chu thing in a ni a
abang áwngahle chuan ruah'e a lút thei a Tuk
verb pawh a awm lo va, a chbuat chu lei a ni a,
bungraw dang pawh a awm lo va, buhpáwl chaub a
a awm a ni

Pu Tawma chu a blim lo hle mai Findan té
deuh, fai taka vawn theih tai neih a inringa, chu
tiang awzáwng a lo nei thei lo va, pindan khatah in
pali pangate an awm a Fu Tawma brehawm ber lai
a ni áwng e Bavite chu zirgah lo lamah an fih a
niléngin hna an thawk a Legria leh a chhiabhlawh
hotu pahnih Kuimbova leh Sambova chu tiang kengin
an veireng a Zánah in lamah an háwng e, anmahni
rawng an han mbáwl chawp leh a An hab teh'ul
nēn, buhpáwl chuigah an mu bahdam thín a Ni tin
chutiarg hhr chuan an khawsa a ni

Tók khet chu Pu Tawma kiangah hmeichhe pa-
khat a lo kal a, Hnathawpsah a tel ve ngai lo va
Nu sang deuh, hméltha deuh tak, mingo ni mai áwng
a ni a Pu Tawma chuan tunge a nih a, khawí'lam

aŋaŋa lo kal nge a nih a hre lo va Mahse mi tha
zinga awm thang a nih avaŋgin mi chhia leh tha chu
an hmêlah a hria a Chu amêichhia chu mi tha zinga
awm thin nun a hria a Tawma chuan hna thawh
pahin a ban en thin a Hmeichhia chuan la pār chu
a lăwr rang ble ble mai a Tawma ruala lei hmeichhe
upa lam pawh kha an kiangah chuan a awm ve a A
chau hle mai a, mi hriat tham hialin a ŋawngtai chhuak
a, a khur thin a Tawma chu a kiangah a lo kal a,
a la par lăwr sa chu pitar phurah a dah a Pitar
chuan, "Khatiangin ti leh suh aw, i tan ŋat lohna a
awm mai ang," a ti a Au la pār lăw chu zan tin
an buk a, a lăwr tlēm aŋing an vaw nek thin a
Tawma chuan pitar chu a rawn pek belh leh a Pi-
tar chuan, "Min han pe min han pe suh ka ti An
tib dan tîr che i hre lo a nih hi," a ti a Tawma
chuan, "Engtin pawh min ti se, nangai chuan ka
tuar thei zawk ang a ti a Nula sang deuh khana
lo hria a, a lawr sa chu a ŋâm teuh va Tawma phur
ah a dah ve thuŋ a "Hêŋ lai mi awm dan hi i
hre lo a nih hi, hria la chuan betiangin i ti lo vaig
I awm reidun houah mite tanpui i peih lo mai ang
Mite tanpui hman a ni lo va nabri inên igawt a
tûl mai a ni," a ti a Au pahihia pitar chu a tan-
pui a, a phur a khat ta a, hrem pawh a puni c'h
tawhin an ring a An tanpui lai chu Sambovan a lo
hmureng a, Legria hnênah a sawi a Legria chu mi
nunrăwng a ni a, intanpui pawh a lăwm lo a ni

Sambova leh Kuimbova hi bawi an ni a, mahoi
bawipui chutgah chuan ngine lăwm tak an ni a, mah
se chutiang an ni baub lo mai Misual tak an ni a,
an suai avăŋgin Legria hian bawi dangte vêngtu leh
enthiatuah a thiang a ni Pu lăwma hi a cuak a, a

len avângin Legria hian a lei a ni Sual sela chu hotu
 tha tak a ni ang a ti rilru a Tawma chuan mi ngilnei
 tak, zaidam tak a lo ni si a Legria chu a haw ta
 hie zawk a Pitar an puh zân khên pitar phur chu
 mi dang phur ang hawlin khat ve mah ee, Legria
 chuan a tam tawk lo a ti lui tlat a, 'A thatchhiat
 siab vuak tûr a ni,' tun Tawma a tîr a Tawma
 chuan "Ka pu, min ngaidam rawh, chutiang zawn
 min tihitir sub, ka tih duhzawng a ni lo ve" a ti a
 Legria chuan Tawma chu a vin a, tuitrim zêtio, "Fng
 a ni? 'Ka vaw thei lo vang,' i ti vei maw? a ti
 that that a Tawma chuan "Tie Ka vaw thei lo
 vang, nilêng leh zawkhuas hnathawh tûr i tih chuan
 ka thawk ang, ka dam chhông chu ka thawk ang I
 mi tihitir tum hi zawn a dikin ka hre lo ve, ka pu,"
 a ti a Tawma chuan chu'g a sawi lai chuan zai
 dan tak leh hawihhâwm tak zên a sawi a Legria
 chuan a zaidam leh a hawihhâwmna chu a dawih vâng
 emaw a ti a, a thin a ur hie mai a, a tawng hie
 thei lo va, "A dik lo,' te i han ti ngam vei maw?"
 a ti ngal ngal a Tawma chuan, "A dik lovin ka ring
 a ni He pitar hi a hriélna pawh a tha lo va, a
 chak lo a ni a, ban vuak chu a nun chhiatthlâk hlein
 ka hria a, ka vaw hauh lo vang Ka pu, min tih
 hlum i duh chuan min tihlum mai rawh He ng kan
 zinga mi vuaka ai chuan thih pawh ka duh zawk a
 ni" a ti a Legria chuan 'Tchiloi vei che chuan,
 mi tha anga lan i han tum vei a I Pathian Leh
 khahuah, 'Chhiashhlawhte u, inhotute thu awih rawh
 u' tih i chhiar ngai lo vem ni? I hotu ka ni lo vem
 ni? I thlarau leh i taksa hi ka ta a ni lo vem ni?'
 a ti a Tawma chuan lăwm tak hmél puin "Ni lo ve
 Ka Thlarau chu i ta a ni lo I lei a ni lo va, i lei
 thei lo vang A vawng theituin a lei tawh a, a man

pe 'awh asin, m n tuar thei lo vang," a ti a Leg
a chuan, 'Ka thei lo vang maw ? Kan la hrii ang
hu Sambo, Kuimbo thla khat chhunga a theihngih
h tur khawpin han sawisa teh u,' a ti a Pi ar chu
tap a, Sambova leh Kuimbova chuan Tawma chu
n hriai ta a

Nula sang deuh, Tawma nena thawk dun kha a
ming chu Kasu a ri A pi chu m ngo a ni a, a nu
rawh chu mihang a ni a A pin mi tha khawak
lan angin a lo enkawl a A pa a thi thut a, biwih
n hralh a ni Legria khin a lei a, biwihah a nei tik
a a hlau deuh h'e a Mi tha pingngai a ni tow
h a hria a, lovah pawh hna a thawh ngai lo Ni
chat kha a thawh theibzia entu nan ama thuin a
haw ve mai a ni

Tawma chu buk chhe zetah na tuarin rim a
um a Zan reh deuhvah a awma buk kawngkar
hu min an rawn hawng a mi pakhat a lo lut a Pu
lawma chuan, 'Tunge ni ? Khiwngah takin tui min
ar tulh teh aw' a lo ti a Mi lo kal chu Kasu a
ni a, Tawma chu tui a tulh a a mutnate a sam te n
sak a Tawma chuan, 'Ka pi ka lawm e a ti a
Kasu chuan, "Ka pi min ti suh, nangmah ang bawka
biw rethei ka nih hi a hui hle mu, mahso cu mah
a sawt chuang lo vang Legria thu thu a ni mu a,
ti th dan hi sim zawk mai rawh," a ti a Pu lawma
chuan, "Engtinge ka sm theih ang ?" a ti a Kasu
chu Tawma bulah rei fe a thu a, ama chanchinte a
hrih a, a retheiziate a hrih a Legria nuarawnzia
leh a huatziate pawh a hrih a Tawma chuan Ka
su chu thlamuan a tum a Kasu a ngahnuah wang
chuan a naina pawh chu a hre chang lo zawk a Ka
su a hawsan hnu chuan Pu Tawma chu a hlim hle
a Hun thim berah pawh thian pakhat mah nei lovin
Pathianin a dah lo tih a hria a

Kasi chu Tawma chungah w tha hle a Legria hnénah pawh Tawma chu a chhah angin a chhau thin a Tawma a lei ruala a lei bawk nula p khat Emmelin churgah pawh hah hle a tha hle a Emmelin leh Kasi chu Legria mah an awm a, baw dang zing ah an awm ve lo va

Zan khat chu Pu Tawma muhil a thangharh a, a khangah chuan Kasi a lo ding reng a Kasi chuan "Pu Tawm Legria a rui a a muti der mai a, a la harh lawk lo vang awl t kin i that mi thei ang i thah chuan kan zawn kan zalén dawn a ni," a ti a Pu Tawma chuan, "Ni lo ve Chutiang tur a ni hlei ném Thil sual atargin thil tha a chhuak ngai lo ve, ka that thei lo vang," a ti a Kasi chuan, "A nih leh kaimin ka that ang," a ti a, kal a tum a Pu Tawma chuan a dawm a, that lo túra thu a tiam hma chu a thlah dób lo va "Kasi, mi thah zawng thil sual nasa tak mai a ni a Legria a sual hle a vangia keini kan sual ve kher túr a ni lo," a ti a Kasi chuan that lo túrin thu a tiam ta a Pu Tawma chuan, "Emmelin nên hian tlán bo thei ula chu tlán bo mai túrin ka fuh zawk a che u Mi that lovin tlan chhuah thah chuan tlán bo rawh u, mi erawh chu that sub u," a ti a. Kasi chuan "Pu Tawm, i tlán bo tláng ang u hming," a ti a Pu Tawma chuan, "Ni lo ve Nangni erawh chu in theih chuan tlán bo rawh u, kei zawng tlán bo lo ve," a ti a Kasi chuan "Tlán bo kan tum ang," a ti a Pu Tawma chuan, "Amen, Pathianin tapui che u rawh se" a ti a.

Legria ram atangin baw pakhat mah an la tlán chhuak hien ngai lo va. Tlán bo tumto chu an awm tawh thin a mahes an man leh a, nasa takin an brem thin a Kasi chu a fong ble a, Legria men theih haub loh túrin an ngaituah chhuak a, an tlán bó ta a

Legria an tlan bo tih a briat chuan a thinur hie a, man leh theih loh a inring lo va, mi dangte a man leh thin angin man leh mai a inring a. A baw te leh a ui sathiamte a han khawm a, an zawng ta a. Elizi te zawngtu ai kha chuan an tam a, au zawng nasa zawk a, khawnvâr nen an zawng mur mur a. Kasu leh Emmelini chu an man theih lohna tûr an thleng tawh a, nasa taka an zawn houah an bei a dawng a, zawn ngaihna an hre ta lo va.

A zawng tura Legria kal chhuak chu a thinur hie a, beidawnga a lo haw leh chu a puak leh tawh mai a. Pu Tawma chuan an tlanna lamte briam a ring a, zawh chhuah a tum a. Legria chuan a ring dik hie a. Tawma chuan a hre ngei mai a, amaherawhchu zawh chhuah a tum chu a niawhting dawn lo a ni. Tawma chuan a sawi duh tlát lo mai a. Tawma hnénah chuan, "Thah che ka tum a ni tih i bria em?" a ti a. Tawma chuan hlau hauh lovin, "A tum pawh i tum ta ve ang," a ti a. Legria chuan, "Hmeichhe pahnih tlan bo tate awma min hrilh loh chuan ka tum taktak a ni," a ti a. Tawma chuan muang takin, "Engmah hrilh tûr che ka nei lo ve," a ti a. Legria chuan "Ka hre lo, i ti ngam maw!" a ti a. Tawma chuan, "Hriat chu ka bria a, mahse ka sawi thei lo," a ti a. An pahnih chuan an ngawi dún vang vang a. Legria chuan Pu Tawma chu a vaw thlu dêr mai a, engmah hre lovin chhuatliah a lum reng a.

BUNG 17

ZÁWRA LEH ELIZI

Thian Páwla mi pakhat ma khum nuam tsakh chuan Tawm Lawkara chu a let a let vél a, Thian Páwl pitar pakhatin a enkawl a. Tawm Lawkara chuan dam lova khuma mut reng chu a ning hie a, a puante

a tlawh blim a, tawng maw lo tak takin a ang nuah nuah thin a A enkawltu chuan a puente a siam fel sak a, a khuh tha leh thin a 'Hram tlahawh lutuk teh sub khai, a maw lo ve," a ti thin a Tawm Law kara obuan, "A lum em mai a hram tlakhawh lohna rual a ni lo a nih hi," a ti mai a A han ngawi vang vang a, 'Zawra leh Elizi kha hetah an la awm em?" a ti a A enkawltu chuan, "La awm e" a ti a Tawm Lawkara chuan, "An theih anga rangin ral leh lamah kal sela a tha ang" a ti a A enkawltu chuan, "An kal dawn aso," a ti a Tawm Lawkara chuan, "Lawngah enthlaiu tur kan ruat a nia, ka thianten min kalsan aiah kan thuruk ka brih ang che Inchei danglam sela a tha ang Lawng chhuahna tur khuaah vengtu kan ruat baw a, mi eng ang nge an nih te kan brih a, an inchei danglam lob obuan an lo m n mai ang" a ti a A enkawltu chuan, "Ka lawm e, Tawm Lawkar I tih ang chuan inchei danglam tur in ka brih ngei ang," a ti a Zawra leh Elizi chu a brih a, an lawm em em a Tawm Lawkara an enkawltu kha tihzia an ti hle mu Elizi chuan a lu a met a, mpa angin a inchei a A pasal hnénah chuan "Ka maw hle lawm ni? a ti a, a nui var var a A pasal chuan, "Engti pawhin inchei la, i maw zal ang chu a ti a Elizi chuan, "I va blim lo ve! Kana da chu ni khat kal chauh a ni tawh an ti a Kan thleng tap a ni tawh alawm Ni khat leh zan khat lawngin kan kal ang a, kan thleng dawn a nih chu," a ti a, a blim ble a Zawra chuan "Kan hnaih tawh ngei mai Kan zalén dawn dawn ta a ang hle mai Zalén dawnna ruai bian min man leh ta mai sela chu ka thi thei mai ang," a ti a Elizi chuan, "Hiau ma ta che, kan Lapa'n min ohhanchbuaah a tum loh chuan héng thleng thlengin min hrai blei nng Kan kiera

awm zêln asin la briat Zâwra," a ti a Zâwra chuan a nupui chu a fawp a' a thlamuang ve ta hle a An thlen in nu khân Haria chu hmeichhia angin a chei a, Harn an ti a A nu hnênah an rawn hruai chuan a nu kha a hre lo tawp mai a, mi dang daih emaw a ti a, a kiangah pawh a kal duh lo va Chutianga a briat loh chu a tha a ni A la naupang lutuk a, a nu kha hriase min an lo man phah zâwk thei a An thlen in nu chu an zngah a kal ve a, Haria chu a pawm zêl a Zâwra chuan lawnga kalna tûr lehkhâ a la a a lăk lai chuan mi pahoh inbia a hria a Pa khat chuan, 'Lawnga lo kal apian hika lo en zêl a, an la tel haub lo mai,' a ti a A thian chuan, 'Hmei chhâ chu mingo ang a ri a, mingo zawna i zawn loh chuan i hre lo vang A pasal pawh a ngo hle a nia A kutphabah 'H' ang taka ser a awm," a ti a Zâwra chuan a kut chu a a thukru deuh va thian gûn inbia-te chu a en a A hlau hle a mahse a hmelah a ti-lang lo va A lai zawh chuan lizi te awmna lamah a kal ve ta thui a

Lawng chu a kal har an ti hle a, a kal hlau an nghâkhlel êm êm a Rei fê hnuah chuan dar a ri a, an kal tau ta a An kal ni chuan khua a tha khi mai An kalna tui chu a mawi hle a, zânkhuain an kal a, zing lamah chuan Kanada lampang an thleng ta a An thlen dâwn ruai chuan an nupain an in kaibkumh a, lawngah chuan an vei an vei a Dâra ri leh a, lawng chu a ding ta a Khawmualah chuan an per chhuak a, lawng chu a lêt leh ta a

An lăwm êm êm mai a an lăwm lutuk chu an mittui a tla zawih zawih mai a An fapa chu a bin lehlahmah an vuan a, an nupain an thingthi a, an tawng-tai a Zalenna ram an thleng a, an zalên ta a ni

BUNG 18

PU TAWMAN ZALËNNA A HMU

Awfelin Pu Sêlbia nupui lehkha a thawn a, Pu Tawma hralh leh mai tûr a ni tia a hrihna kha, dâk inah engemaw tun an lo hrêng tlai hle mai a, Pu Sêlbia nupui a hmuh hun lai chuan a pasal a na hle mai a Chuvângin Tawma chu lainat hle mah se, engmah a ti hlei thei lo va Pu Sêlbia chu a thi leh ta nghâl a A nupui chu a lungogai êm êm mai a, nimahsela Pi Khlawin hnêna Pu Tawma lei leh a tiem kha a theihngih lo va Nibua a lo rei deuh va, an ram thenkhat a hralh a A fapa Zawra kha tangka a xentir a, Pu Tawma lei leh tûrin a kal ta a

Zâwra chu Pu St Klera awmna khaw lamah a kal a A va thlen chuan Legrian a lei ta tih an lo hrih a Legria awmna chu hria rêng an awm lo va Zâwra chuan a zâwng a zâwng a, thia engemaw rât huah chuan a awmna lam a hre ohhuak a, chu mi lamah chuan a kal ta a

A thlen ni chu Tawma Legrian a sawisak nek him chhâwng a ni a Legria inah chuan a kal a, Legria hnênah, "Bawi pakhat Tawma i lei an ti a Ka pa bawi a ni thin a, lei leh tumi ka lo kal a ni," a ti a. Legria chu a la thinim hle mai a, hmai sen teuhvin, "Lei phiangsen e mawle? Ka lei suai nasa ngei mai Thu âwih lo, hel hmang, misuai tak a ni Ka bawite a tian botir vei nêh. Amah ngei pawhin a tian botir a nih chu a pha lo va An tian bona lam ka sawh leh, 'Ka hre nâ a, ka sawi thei lo,' te a ti vei a. Ka vuak nek pawhin a sawi duh lo va, saw laiah sâwn thih a tum a ni âwm e. A thih pawh a thi a ni thei e," a ti a.

Zăwra chu a thínur hle a , mahse engmah a sawi
am lo va, "Khawiahnge a awm, ka hmu dub a ni,"
ti a A sakawr chelhtu naupang chuan, 'Saw leia
ókah sáwn a ni," tinn a lo kawhhmuh a Zăwra chu
kal thuai a, búk chu a va thleng a

Pu Tawma chu lei chhuat, bupáwl phahah hian
hí ang dêrin a lo mu a A sirah a thingthí a, "Aw
Pu Tawm, Pu Tawm, meng la, vawí khat talin min
an be leh teb I nau Zawra kha ka ni asin , min
re láwm ni ?" a ti a Pu Tawma chu a lo meng a,
áwí tēin, 'Zăwra i ni maw ? F, i ni tak aláwm Ka
lubthusâm ang a ni ta Min la theihngailh lo a ní
naw ? Ka thín a dam ta huai mai Ka láwm ngoi
nai Tunah chuan rilru nuam takin ka thítawh ang,"
ti a Zăwra chuan, 'Thi love Pu Tawm, i thib ka
chal lo ve Lei che tumín ka lo kal asin , thih thu-
e chu sawi teh suh aw,' a ti a, a mittui a tla zawih
awih a Pu Tawma chuan, "Zăwrté, i tlaí lutuk a
ni Lalpa'n min lei tawba, min hruai dáwn ta a ni,"
ti a Zăwra chuan, "Ni love Pu Tawm Hetiang
ók obhe téa heti fakauva brehawm leh náa i awm hí
ta lung a chhe ém mai," a ti a Pu Tawma chuan
Zăwra kút a vuan a, "Zăwrté, i mi han hmuh dân hí
Chlawí zawng brilh suh ang che, a rilru a brehawm
utuk ang a, a tuar zo lo ang e, 'Ropuinnaa lút túrin
kal , tumah a nghák thei lo a ni e,' han tí ang che
Naupangbo mawih kha ka han ngahthuah thín a, ka
ngai hle thín a , ka kalnaa lo kal ve túrin han brilh
lawm ang che Ka pí leh pu te kha chíbai min han
púk la, mi dangte pavh kha ka han ngai hle thín asin,"
ti a A maimi'chhng a hlin bmeí pu tak chungin
muhí ta a Pu Tawma chuan zalénaa a hmu ve
a ni

Legria huan bulah chuan thingzâr hnui hmun
tha tak a awm a, couth chuan Zawra Pu Tawma
thlân a lai a A thlânah chuan lungphun pawh a in
phun lo va Luogphun a ngai lo ve, an phûma chu
Lalpa n a hria alawm

Pu Tawma thlânah chuan Zâwra chu lungchhe
takin a thingthi a, a kûn a 'Aw Pathian duh tak,
mîo ngaithia ang che He ram bawi âochhia hi a bo
theihna turin vawin aţangin ka theihlâwpin ka bei
ang, ' a ti a

BUNG 19

ZÂWRA'N A BAWITE A CHHUAH

Zâwra chuan a nu lehkha tawi tîn a thawn
a, "Ka lo bâw dawn e," ti chauhvin a brilh a Pu
Tawma chanchin brilh a tum a, mahse a ziah dâwnin
a mittui a tia a, a lung a chhia a, a ziaak bie thei
lo a ni

A thlen ni tûr chu an lo ngbâkhlel bie mai a
Pi Khlawn chuan a kawr thar a ha a, engkim a dah
fel dim diam a Pu Tawma hmuh leh a beisei a a
hlim bie mai a, "Kan hotupa chuan kan fate hi a rawn
hre tawh lo vang ka ti" a ti a Pu Sêlbia nupui
chu a hlim êm êm a, Zâwra lehkha a hmuh atang
khân a hlim lo tan bie tawh reng a, an duh angin
thi a awm lo a ni tih a ring a Pi Khlawn chuan,
"Kan naupang ber pheh hi chu a hre tawh haubvin
ka ring lo, a kala chin kha kum nga lai a ni tawh
si a' a ti a Chutih lai tak chuan tawlaîr thâwm
an hria a, Pi Khlawn chu tukverhah a dâk thuai a
"Zâwra a ni ngei mai," a ti a Pu Sêlbia nupui chu
pâ'nah a chhuak a, a fapa rên chuan an mpawm
a, an infâwp a.

Pi Khlawn chu an hnungah ngawi rengin a lo ding a Zawra chuan Pi Khlawn kut a han vuan a

Pi Khlawn, Pu Tawma han hruai haw theit na tur ni sela chu ka sum zawnng zawnng pawh ka pe tur a ni a ran thā zawk min pansan ta a ni,' a ti a Pu Selbia nupui chu a tap zawih zawih a Pi Khlawn erawh chu a la ngawi reng a, ngawi reng chungin chaw ein pindanah a lūt ta a Pi Khlawn chuan, 'Ka hlaubthāwa ang ngei zawnng a ni zo ta a nih bi' An bralh a, an that ta a nih chu' a ti a, pindan atang chuan a kal chhuak dawn a Pu Selbia nupui chuan ngawi rengin a zui a, a bānah a vuan a, a ka thu a, 'Karei maw Khlawn!' a ti a Khlawn chuan a pi chu a ngbēng a, 'Ka pi min ngaidam ang che ka lung a chhe ém a ni e,' a ti a Pu Selbia nupui chuan, "A lungchhia'thlāk a nih bi, Pi Khlawn, Ka hnēm thei si lo che a maw,' a ti a, a tap zawih zawih a An pahnih chuan an tap dun ta a Zawra chu a lo kal ve leh a, Pi Khlawn kut a vuan a Pu Tawma thuchahre a brilh a, Pi Khlawn pawh a thu a dam deuh huan a

Chu mi hnu thla khat ral hnua chuan Zawra bawite a ko khāwm a "Engemaw brilh tur che u ka nei e,' a ti a Bawite chuan "Eng chu min brilh dawn ni ang maw!" an ti rilru a Zawra chuan leh kha arawn pawm chhuak a, a bawite chuan mak an ti ble a Lehkha chu a sem theuh va, "Tūn atanin bawih in chhuak vek tawh a ni,' a ti a An lāwm lutuk chu an tap a, an pu chu lāwmthu an brilh a Thenkhat chuan an lehkha anrawn pe kir a 'Kan awm ang aia zalēn leh chuan kan duh lo ve,' an ti a Thenkhatin, 'Kan duh ang chu kan nei thei tho alāwm," an ti a "Kan in leh lo leh kan pi leh pu kalsan kan duh lo ve," ti tawh an awm bawh a

Zăwra ohuan, "Ka ținian duh takte u, tumah kal bo a ținl lo vang Rawngbawltu chu kan la duh zêl dăwn a, in vain in la awm thei ang Zălên nư in nư tawh dăwn a nư In bnehtawh hlawhte ka pe ang che u a, ka thihin emaw, lei ka bat vângin emaw hralh theih mai in nư tawh lo vang, chu chu in awm dân pânggai sia a danglamna a nư e Ka bnehtawh awm vek ula ka duh a nư Zălênna awm dante leh nư dân zirtir che u ka duh a nư," a ti a A bawı te chu an him a, an au dar dar a Zăwra ohuan, "Ihıl pakhat a la awm e Pu Tawma nư tha tak kha in la hria ang a A thih dân leh a thih dăwna a hria rengzia che u leh a chıbai buk che u pawh in la hria a Pu Tawma tılanah hian Pethian tanptia bawı neih loh ka tiam a nư Ka thiltih dik loh avangin in zinga nư pakhat mah Pu Tawma anga hralh a, ohhângte kalsan a, ram danga brehawma in thih ka duh lo a nư

"Chuti ohuan in zălên avângin in lăwmın Pu Tawma vâng zălênna hmu in nư tih bre reng ang che u A nupui leh a fate chungah in lăwmna entir ula, an chungah țin chu' ținuh rawh u. Pu Tawma In in hmu apiang hian nư zălênna hmu dan bre reng ang che u Pu Tawma anga tha leh rinawm, Kristian țin nih tum ve rawh u," a ti a

